

Yuba **Nabi Yubaa Fe Taruxuna**

Kitabun yireni ito Yuba nan ma fe taruxun yebama. A a tinxinna nan ma fe singe falama. Yuba findi denkeleya muxun nan na e nun nafulu kannu a dunuɗa yi gidini. Koni Setana yi Ala maxɗin xa a tinxinyaan mi yi fataxi a nafulu kanyaana. Ala yi tin Setana xa Yuba mato xa a denkeleye yiigelitoyani. A yii seene nun a diine nun a kendeɗaan birin yi ba a yii.

Nayi, Yuba nun a xoyine yi lu e bode matandɛ fa fala a tɔrɔxi naxan na. A xoyine yi a fala a Yubaa yulubine nan a ligaxi a tɔrɔxi. Yuba xoyine dunuɗa muxune xaxinle nan falama hali Ala gbeene mi ne ra! Yuba xoyine mi yi laxi a ra xa tinxin muxun na tɔrɔ sifan sɔtɛ. Yuba xoyi saxan yi kata alogo e xa a xaxili ragidi fa fala tɔrɔn naxan a fari, na fataxi yulubina nde nan na a naxan ligaxi. Nayi, fe matandi gbeen yi fɔlɔ fala ɗaxumɛ wuyaxi naxan yi. A xoyi saxanne yi lu muxune miriyane fale naxanye nun ɗɔndin maliga, koni Yuba tan yi e matandi Ala keɗana fe yi, a mɔn naxa a a tan mi sese ligaxi a ɗaxin na.

Yubaa falane yi, Marigi Yesu a fe falama benun a xa liga bayo Yuba a falama a xunbamana nde na yi naxan Ala solonama muxune xa. Na feen seɓɓɓi Yuba 9.33 nun 16.19-21 nun 19.25 kui e nun Yuba 17.3.

Muxu gbete fan yi basan falan na naxan xili Elihu. Na fan Yuba matandi nen. A yi a fala a Ala tɔrɔn nafama muxun ma nen alogo a xa a sɔnna

yita a ra, anu muxu yo mi lan a xa Ala maxədin na ma.

Dənxən na, Ala yetəen yi falan ti. Koni a mi tin maxədinne yabə Yuba nun a xəyine maxədinna naxanye ti. Benun na, Ala nan Yuba maxədin dunuɲa da feene ma. Nayi, Yuba yi a Ala kolon dunuɲa da mangan na. Nayi, muxun lan a xa lu denkeləyaan nun tinxinna fari hali a tərəxi.

A raɲanna ra, Ala naxa, a Yuba nan keden a fe falaxi a kiini. Yuba bənbə seen naxanye birin yi, a yi ne ɲəxən dəxəde firin so a yii. Na feen səbexi Yuba 42.7-17 kui.

Yuba nun a denbayana fe

¹ Xəmənə nde yi Yusu yamanani, a yi xili Yuba. Fə mi yi na xəmən na, muxu faɲin nan yi a ra, a yi gaxuxi Ala yəe ra, a yi fe ɲaxin matangama. ² A dii xəmɛ solofere nun dii tɛmɛ saxan nan sətə. ³ Yɛxɛɛn wuli solofere yi a yii, e nun ɲəgəmən wuli saxan nun tura kɛmɛ suulun nun sofali gilɛ kɛmɛ suulun e nun walikɛ wuyaxi. Muxu gbeen nan yi xəmɛni ito ra dangu sogeteden muxune birin na.

⁴ A dii xəmɛne yi e malanma e bode kon yi donse dondeni waxatin birin, e yi xeraan nasigama e magilɛ saxanne ma nən alogo e xa fa e dege, e min e bode xən. ⁵ Donse don ləxəne na yi dangu, Yuba yi a diine xilima nən alogo a xa e rasariɲan. A yi kelima nən xətən, a yi saraxa gan daxin ba e birin xa, amasətə Yuba yi mirixi a ma fa fala, “Waxatina nde, n ma diine bata yulubin tongo, e fala ɲaxin ti Ala ma e bəɲeni.” Yuba yi na nan ligama waxatin birin.

⁶ Ləxəna nde, malekane yi fa e malan Alatala yetagi, Setana* fan yi fa e ye. ⁷ Alatala yi a fala Setana xa, a naxa, “I kelixi minen?” Setana yi Alatala yabi, a naxa, “N kelixi bəxən xun xən, n masiga tideni.” ⁸ Alatala yi a fala Setana xa, a naxa, “I bata n ma walikēen Yuba rakərəsi ba? Muxu yo mi luxi alo a tan bəxən fari, səntaren nun muxu fajin na a ra, naxan gaxuxi Ala ye ra, a fe jaxin matangama.” ⁹ Setana yi Alatala yabi, a naxa, “Yuba gaxuxi Ala ye ra nen tun ba? ¹⁰ I mi a makantanxi ba, e nun a denbayaan nun a seene birin? I bata barakan sa a feene yi, a xuruseene mən wuyama ayi yamanani. ¹¹ Koni, xa i i yiini bandun, i yi a din a seene ra, a i dangama nen.” ¹² Alatala yi a fala Setana xa, a naxa, “N bata a yii seene birin sa i sagoni, koni i nama i yii din a gbindin na.” Nayi, Setana yi keli Alatala yetagi.

¹³ Ləxəna nde, Yubaa dii xemene nun a dii temene yi e degema, e manpaan minma e tadaa banxini, ¹⁴ xerana nde yi fa Yuba li, a yi a fala a xa, a naxa, “Turane yi xee biini, sofali gilene yi e degema e dexən, ¹⁵ Sabe kaane bata e suxu, e siga e ra, e bata i ya walikene faxa. N keden peen nan minixi ayi, n faxi nen n xa fa na xibarun nali i ma.” ¹⁶ A mən yi fala tiini, walike gbetē yi fa, a yi a fala a xa, a naxa, “Alaa teen bata godo keli kore, a yi yexene nun walikene gan, e birin yi faxa. N keden peen nan a yiminixi, n faxi nen n xa fa na xibarun nali i ma.” ¹⁷ A mən yi fala tiini, walike gbetē fan yi fa, a yi a fala a xa, a naxa, “Babilən kaane malanxin gali saxanna ra, e bata i ya jəgəmene

* **1:6:** Setana bunna nen fa fala “Muxu magina” hanma “Tənegelana.”

suxu, e siga e ra, e yi i ya walikεne faxa. N keden peen nan a yiminixi, n faxi nεn n xa fa na xibarun nali i ma.” ¹⁸ A mɔn yi fala tiini, walikε gbεte yi fa, a yi a fala a xa, a naxa, “I ya dii xεmεne nun i ya dii tεmεne yi e dεgema, e yi manpaan minma e tadaa banxini. ¹⁹ Nanunna, foye gbeen yi fa keli tonbonni, a yi banxin fɔxɔ naaninne birin tuntun, a yi bira e fari, e birin bata faxa. N keden peen nan a yiminixi, n faxi nεn n xa fa na xibarun nali i ma.”

²⁰ Nayi, Yuba yi keli, a yi a domani bɔ, a yi a xunna bi. Na xanbi ra, a yi bira bɔxɔni, a xinbi sin Ala yεtagi, ²¹ a naxa,

“N magenla nan minixi nga kuini,
n magenla nan mɔn sigama laxiraya yi.

Alatala nan e fixi n ma,
Alatala nan e tongoxi.

Alatala xinla xa tantun.”

²² Na birin yi, Yuba mi yulubin tongo. A mi fala naxi yo ti Ala ma.

2

Yubaa tɔrɔyaan firindena

¹ Lɔxɔna nde, malekane mɔn yi fa e malan Alatala yεtagi, Setana fan yi fa e ye Alatala yεtagi.

² Alatala yi a fala Setana xa, a naxa, “I kelixi minεn?” Setana yi a yabi, a naxa, “Bɔxɔn xun xɔn, n masiga tideni.” ³ Alatala yi a fala Setana xa,

a naxa, “I bata n ma walikεen Yuba rakɔrɔsi ba? Muxu yo mi luxi alo a tan bɔxɔn fari, sɔntaren nun muxu faɲin na a ra, naxan gaxuxi Ala yeε ra, a fe naxin matangama. A mɔn tinxinyani tun, anu i n nadinma a n xa a tɔrɔ a sɔntareyani.” ⁴ Setana yi a fala Alatala xa, a naxa, “Muxun yeεen nan a

fatin na! Muxun naxan birin sətəma, a findima a dunuᵇa yi gidin kəntənna nan na. ⁵ Koni, xa i yiini bandun, i yi a din a xənne nun a fati bəndən na, a fala ɲaxin tima nən i ma kənenni.” ⁶ Alatala yi Setana yabi, a naxa, “Awa, n bata a sa i sagoni, koni i nama a faxa de.”

⁷ Nayi, Setana yi keli Alatala yətagi. Na xanbi ra, a yi sete ɲaxine ramini Yuba fatin birin ma, keli a sanne kui han a xun tagi. ⁸ Yuba yi fεɲε fεrɛnna tongo a xəlin seen na, a dəxə tεε xubeni. ⁹ A ɲaxanla yi a fala a xa, a naxa, “I luma nən i ya tinxinni ba? Fala ɲaxin ti Ala ma, i xa faxa!” ¹⁰ Koni, a yi a yabi, a naxa, “I falan tima alo ɲaxalan xaxilitarena! En hɛrin nasuxuma Ala yii, nanfera en mi tərən nasuxε?” Na birin yi, Yuba mi yulubin tongo a fala xuiin xən.

A xəyi saxanne fe

¹¹ Yuba xəyi saxanne yi a tərəne birin ma fe mε naxanye a sətə, e yi fa sa keli e yamanane yi, Teman kaana Elifasi nun Suxa kaan Bilidada nun Nama kaan Sofara. E yi lan a ma a e xa sa e xəyiyaan yita Yuba ra, e yi a madəndən. ¹² E to sa a to wulani, fayida e mi a kolon. E yi gbelegbele, e yi e dugine yibə, e burunburunna sa e xunne yi. ¹³ E yi lu dəxi a fεma bəxəni xi solofere, kəε solofere. Muxu yo mi sese fala a xa, amasətə e bata yi a to, a yi tərəxi kii naxan yi.

3

Yubaa falane

¹ Na xanbi ra, Yuba yi a dɛni bi, a yi a bari ləxən danga. ² Yuba yi a fala, a naxa,

3 “N bari lɔxɔn xa raxɔri,
e nun kɔɛna
muxune a fala waxatin naxan yi,
e naxa, ‘Dii xɛmɛn bata bari!’

4 Na lɔxɔn xa findi dimin na,
Ala mako nama lu a ma kore,
kɛnɛnna nama fa mini a ma sɔnɔn.

5 Dimi gbeen xa a suxu,
kunda fɔrɛn yi godo na lɔxɔn ma,
han dimin yi sogen suxu.

6 Na kɔɛɛn xa findi dimi gbeen na,
a nama fa yate jɛɛn lɔxɔne ye
a nama fa lu kikene yi.

7 Na lɔxɔn xa findi gbantan na,
sɛwa xui nama lu a yi.

8 Naxanye gbalo lɔxɔne fe falama,
naxanye fatan ige yi sube jaxin naxulunje,
ne xa na lɔxɔn danga.

9 A subaxa ma sarene xa yidimi,
a yengi xa lu kɛnɛnna xɔn,
koni a nama a to,
a nama xɔtɔnna to.

10 Amasɔtɔ, a mi sese ligaxi
alogo n nama sɔtɔ,
a bata n lu, n yi sɔxɔlɛni ito sɔtɔ to.”

11 “Nanfera n mi faxa n to bari?
Nanfera n mi faxa n xali lɔxɔni?

12 Nanfera n bata xinbi firinna li n yeɛ ra
n nasuxudeni,
e nun xijɛne alogo n xa xijɛn min?

13 Xa n yi faxa nun,
a lima nɛn nun
n saxi n ma gaburun na bɔje xunbenli,

nayi, n yi xima nen xaxili sani nun
 14 manga fonne fema, bəxən kuntigine,
 naxanye banxi fajine tixi
 naxanye kalaxin bata lu iki,
 15 e nun kuntigi fonne fema,
 xemaan yi naxanye yii,
 naxanye e banxine rafe gbeti fixen na.
 16 Xanamu, a yi lan nun n mi balo,
 alo diin naxan faxaxi barixi,
 a mi kenenna to.

17 Bayo, muxu jaxine mi fa walima gaburun na,
 muxu xadaxine e matabuma denaxan yi.

18 Kasorasane fan birin yi bəne xunbenla soto,
 e mi fa jaxankata tiin xuiin mema sənən.

19 Senbetaren nun senbe kanna na,
 konyin yi xunba a kanna ma.

20 Nanfera Ala,
 i kenenna fima tərə muxune ma?
 Nanfera i siimayaan fima muxu nimisaxine ma,
 21 naxanye faxan mamema,
 a mi fama,
 naxanye sayaan fenma dangu nafunla ra?

22 Bayo e yi luma nen sewani
 e na siga laxira yi,
 e bənen yi xunbelima nen
 e na maluxun waxatin naxan yi.

23 Nanfera muxun luyə a nii ra
 naxan mi kira yo toma a sigə naxan xən,
 Ala yeten naxan saxi sansanna kui?

24 N ma tərəne bata findi n balon na,
 n gbelegbele xuiin minima alo igena.

25 N gaxuxi naxan birin yeə ra,

na nan n sətɔn be.
 N yi gaxuxi tərɔn naxanye yεε ra,
 ne nan n fari be.
²⁶ N mi fa raxaraxi,
 n mi bɔɲε xunbelixi,
 n mi n matabuma,
 n kɔntɔfilixi yεyε.”

4

Elifasi a falan Yuba xa

¹ Nayi, Teman kaana Elifasi yi falan tongo, a naxa,

² “Xa n falan ti i xa,
 i nɔε dijε na ma ba?
 Koni, nde nɔε a dundε?”

³ A mato,
 i bata muxu wuyaxi xaran,
 i yi sɛnbetarene madɛndɛn,

⁴ naxanye yi birama,
 i ya falan yi ne rakeli,
 naxanye san yi xadanma,
 i yi ne mali.

⁵ Iki, na bata i fan sətɔ,
 anu i bata yigitεε.

A to i tan li, i yi kɔntɔfili.

⁶ I ya lannantenyaaan xa lu i ya Ala yεεragaxuni,
 i ya fɛtareyaan yi findi i yigin na.”

⁷ “Awa, i miri,
 sɔntaren mundun bata halagi?
 Muxu faɲin mundun bata raxɔri?”

⁸ N naxan nakɔrsixi,
 naxanye hakε feene ligama e nun
 naxanye ɲaxankatan tima,

ne na saranna sətəma nən.

⁹Alaa foyen nan e halagima,
a xələn tēn yi e gan.

¹⁰Ala yatane wurundun xuiin nadunduma,
a yi yata sənɓemane ɲinne gira.

¹¹Nayi, yatan faxama donsetareyaan nan na,
yatana diine yi xuya ayi.”

¹²“Xibarun bata fa n ma
alo wundona,
n tunla bata ɲunuɲunun xuiin mɛ.

¹³Xiyene nɛma fɛ kəɛn na,
xixənla nɛma muxune fari,

¹⁴gaxu gbeen yi n suxu,
n xənne birin yi xuruxurun.

¹⁵Yinnan yi dangu n yɛtagi,
n fati ma xaben yi ramaxa.

¹⁶Sena nde yi tixi n yɛtagi,
n mi yi naxan kolon,
a nininna yi n yɛɛ ma.

Na yi madundu,
na xanbi ra n yi xuina nde mɛ, a naxa,

¹⁷‘Adamadiin tinxinɲɛ ayi dangu Ala ra ba?

Muxun sariɲanɲɛ ayi
dangu a Dali Marigin na ba?

¹⁸Xa Ala mi laxi a walikene ra,
xa a fe ɲaxin to a malekane yi,

¹⁹a fa lɛ muxune ra ɲayi ba,
naxanye bɛndɛ banxine kui,
naxanye fatiye findixi bɛndɛn na,
naxanye yibutuxunɲɛ

alo laxaturane?

²⁰E faxɛ nən ləxə kedenni.

E halage nɛn habadan,
 muxɛ mi kɔntɔfili e fe ra.
 21 E bubune xidi lutine bata bolon,
 e faxama nɛn e fekolontareyani.’ ”

5

1 “Iki, xinla ti i mali feen na!
 Muxuna nde na ba naxan i yabɛ?
 I falan tima maleka sarijanxin mundun xa?

2 Fe matandin nan xaxilitaren faxama.
 Xɔxɔlɔnya gbeen yi kɔmɔn faxa.

3 N xaxilitaren to nɛn sabatɛ,
 koni dangan so nɛn a banxini xulɛn.

4 Mali ti yo mi a diine xa,
 e bata yalagi taan kitisadeni,
 muxu yo mi e xunba!

5 Kamɛtɔne a sansi bogine donma.
 Hali naxanye janle tagi,
 e yi ne birin tongo,
 yuigelitɔne yi a yiiseene tongo.

6 Hakɛn mi kelima bɔxɔn xan yi,
 sɔxɔlɛn mi solima bɔxɔni.

7 Muxun daxi sɔxɔlɛn nan xili yi,
 alo tɛɛ budone to tunganma ayi.”

8 “Xa n tan na yi a ra nun,
 n yi Ala nan maxandima,
 n yi n ma kɔntɔfinla yita Ala ra.

9 A feen naxanye ligama ne gbo,
 e mi yɛɛ tɔɛ,
 a kabanako feene dan mi na.

10 A tulɛn nafama bɔxɔn fari,
 a igen nafa xɛɛne ma.

11 Muxun naxanye magodoxi,

a ne yite.

Naxanye sunuxi,

a kisin fi ne ma.

¹² A muxu kɔtaxine miriyane kalama,
e mi nɔ sɔtɔma e feene yi.

¹³ A xaxilimane suxuma
e yɛtɛna kɔtɛne nan xɔn,
kɔtadene fe yitɔnxine kalama nɛn xulɛn.

¹⁴ E soma dimini yanyi tagin nin,
e tantanma yanyi tagini

alo kɔɛɛn na a ra.

¹⁵ Koni, a tan tɔrɔ muxun natangama fala ɲaxin
ma

naxan luxi alo silanfanna,*

a e rakisi sɛnbɛ kanna ma.

¹⁶ Nayi, yigin sɛnbɛtaren xa,
koni fala mi tinxintaren dɛ.”

¹⁷ “Nayi, sɛwan na kanna xa

Ala na naxan natɔrɔn!

I nama i mɛ Ala Sɛnbɛ Kanna a xurun na.

¹⁸ Amasɔtɔ a tan nan maxɔlɔn tima,
a yi dandanna ti.

A tan nan faxan tima,

a mɔn yi marakisin ti.

¹⁹ A i rakisɛ nɛn tɔrɔn ma

dɔxɔɲa ma sennin,

a i ratanga fe ɲaxin ma

dɔxɔɲa ma solofere.

²⁰ A i rakisima nɛn

faxan ma fitina kamɛni,

a i rakisi silanfanna ma yɛngɛni.

²¹ A i ratangama nɛn fala ɲaxin ma,

* **5:15:** Silanfanna: Sofane yɛngɛso dɛgɛmana.

i mi gaxuma halagin waxatini.

²² Halagin nun fitina kamɛn bɔtɛ mi luma i xa,
i mi gaxuma burunna subene yɛɛ ra.

²³ Gɛmɛ mi taranma i ya xɛɛn ma,
hali burunna subene,
yɛngɛ mi luma ɛ nun ne tagi.

²⁴ Bɔɲɛ xunbenla luma nɛn i konni.
I na i ya xuruseene xun mato a ra,
i a lima nɛn sese mi dasaxi.

²⁵ I ya diine wuyama ayi nɛn,
i yixɛtɛne yigboma ayi nɛn alo sɛxɛna.

²⁶ I faxama foriyaan nin,
alo murutuna a xaba waxatini.”

²⁷ “Nxɔ fe xɔnfenna xun soon nan na ra.
I tuli mati na ra, i xaxili sɔtɔ.”

6

Yubaa yabina Elifasi xa

¹ Yuba yi a yabi, a naxa,

² “N yi wama nɛn
n ma sunun yatɛn xa kolon,
n ma tɔrɔn yi sa sikeela kanke ra.

³ A yi binyama ayi nɛn
dangu baan ɲɛmɛnsinna ra.
Nanara, n ma falan bata radangu ayi.

⁴ Ƴɔndin na a ra,
Ala Sɛnbɛ Kanna bata n sɔxɔn
a xalimakunle ra,
e xɔlɛn yi so n niini,
n bata gaxu gbalone yɛɛ ra
Ala naxanye rafama n xili ma.

⁵ Burunna sofanla luyɛ wugɛ sɛxɛ sabatixini ba?

Ningen wuge seXe xonla ma seXeni ba?

⁶ Donseen naxan mi jaxun,
na donje ba xa foxo mi a yi?
Silon xinden jaxun muxun de ba?

⁷ N mi yi waxi
n yiin din feni na donseene ra.
N ma toron bata findi donseen na n xa
naxan mi jaxun!”

⁸ “N waxi nen
n ma maxodinna xa yabi,
Ala yi n waxon feen liga n xa.

⁹ A xa Ala kenen, a yi n faxa.
A xa a yiini bandun, a yi n najan.

¹⁰ Nayi, n baje xunbenla sotoma nen,
n sewa n ma toro jantareni,
bayo n mi n mema Ala sarijanxina falane ra.

¹¹ N senben bata jan,
n yi yigitεε.
N najanna findima nanse ra,
n to luma n nii ra?

¹² N senben luxi nen
alo gεme xδεxen ba?
N fati benden findixi sulan nan na ba?

¹³ N mali se yo mi fa n yii,
hali a xuridina, a mi fa n yii.”

¹⁴ “Muxun naxan yigitεgeni
na lan a hinanna soto a xoyine ra,
hali a na a me Ala Senbe Kanna yεragaxun na.

¹⁵ Anu, n xoyine tan bata n yanfa
alo baa igen na xara tonbonni,
alo baa wunle na xara.

¹⁶ Xunbeli waxatin najanni,

e findima nɛn fufaan na,
e rafe ige xunbenla nun ige dundun na.

17 Soge furen na, e xɔri,
sogen na te, e xara xulɛn.

18 Yulane kiraan bejinma
siga na ige fendeni,
e siga tonbonni, e faxa.

19 Tema kaa yulane igen fenma,
Saba kaa sigatiine tan
ne laxi a ra a igen na yi.

20 Koni, e yagima nɛn
bayo e bata e yigi sa na yi,
e na na li, e sunuma nɛn.

21 Ɛ luxi nɛn
alo na igen tonbonni n tan xa.
Ɛ na n ma tɔrɔn to, ɛ gaxuma nɛn.

22 N bata ɛ maxɔdin kisena nde ma ba?
N bata ɛ maxɔdin
a ɛ xa finmase yifuxina nde fi muxuna nde ma n
xa ba?

23 N bata ɛ maxɔdin
a ɛ xa n ba yaxun yii ba?
N bata ɛ maxɔdin
a ɛ xa n xunba n ɲaxankata muxune yii ba?"

24 “Ɛ n xaran, nayi, n xa n dundu.
N naxan kalaxi, ɛ na fala n xa.

25 Fala fajine mi muxun tɔrɔma,
koni ɛ mafalane tɔnɔn nanse ra?

26 Ɛ waxi n ma falane nan matandi fe yi
alo yigitarena fala fuune.

27 Ɛ muxu sifan suse masɛnsɛnna tiye
alogo ɛ xa kiridin sɔtɔ ɛ konyin na,
ɛ yi sa ɛ xɔyi kɛndɛn mati konyiyani!”

28 “Iki, ε yεε ra findi n ma,
 n wulen falε ε yεtagi ba?
 29 Ε xετε na falan fαxα ra,
 n bata ε mafan,
 ε nama findi tinxintarene ra.
 Ε mαn xa xετε, ε miri,
 n ma tinxinyaan nan a bunna ra.
 30 Tinxintareya falana n δε ba?
 N mi nαε fe ηaxin kolonηε ba?”

7

Yuba yi a tαrαna fe fala Ala xa

1 “Adamadina dunuηa yi gidin xαdαxα
 alo sofa wanla ganli,
 a siimayana
 alo karahan walikεεν gbeena,
 2 alo konyina,
 nininna xαnla naxan ma,
 alo walikεεν naxan a saren mamεma.
 3 Na kiini, n kεεν bata findi fuun na
 n ma siimayani,
 kαene yi rafe sαxαlene ra n tan xa.
 4 N na n sa, n yi a fala, n naxa,
 ‘N kelima waxatin mundun yi?’
 Kαεν mi ηanma,
 n lu n maxετε n ma saden ma
 han xαtαnni.
 5 Kunle nun bεndεna n fatin ma
 alo dugina,
 setene sαxαnma n fatin birin ma,
 a kun.
 6 N ma siimayaan mafura dangue
 dangu γεεε sαxαnna kinaan na,
 a danguma yigitεγεni.”

7 “Ala, a xa rabira i ma,
a n ma siimayaan mi buma,
n mi fa herin toma n yeen na sɔnɔn.

8 Yeen naxan n matoma,
na mi fa n toma sɔnɔn,
i n fenma nen, koni n mi fa na sɔnɔn.

9 Kundaan naxan danguma,
na janma nen.

Na kiini, muxun naxan na siga laxira yi,
na mi fa xetema sɔnɔn.

10 A mi fa xetema a banxini sɔnɔn,
a konna mi fa a kolonma sɔnɔn.”

11 “Nanara, n mi fa n dunduma sɔnɔn,
n falan tima nen n niin jaxankatani.

N nan n mawugama nen n niin xɔleni.

12 Nanfera i kantan muxun dɔxi n xili ma?
N tan magaxu ba, alo fufana,
hanma ige yi sube xaɲɛna nde?

13 N na a falama, n naxa,
‘N sadena n masabarima nen,
n xiden yi n mali n ma mawugani suxe.’

14 Nayi, i n magaxuma xiyene yi,
i n xibaruma kuisan feene nan ma.

15 A yi rafanɲɛ n ma nun, n faxa.

Sayaan fisa n xa
benun n xa lu doyenɲɛ tun.

16 N ma siimayaan bata rajaxu n ma,
n mi waxi a xɔn n xa lu n nii ra habadan.

Nayi, xete n fɔxɔ ra,
amasɔtɔ n ma siimayaan mi xunkuya.”

17 “Nanse adamadiin na
alogo i xa feni itoe birin liga a ra,
han i yi i yengi dɔxɔ a xɔn ma iki,

18 han i yi lu fe a xon xoton yo xoton,
i yi lu a fefefese waxatin birin?

19 I xun xanbi soma n yi
waxatin mundun yi?

I a luma waxatin mundun yi
n yi n degen nagerun?

20 Hali n bata yulubin liga,
n nae nanse lige i ra,
i tan naxan adamadiine rakorasima?
Nanfera i n yatexi se kala daxin na?
N goronna i tan xun ma di?

21 Nanfera i mi n ma matandine mafeluyε,
i n hakene ba n ma?
Iki, n na n sama nen burunburunni,
i n fenma nen, n mi fa na.”

8

Bilidadaa fala singena Yuba xa

1 Suxa kaan Bilidada yi falan tongo, a naxa,

2 “Han waxatin mundun yi,
i luyε i fala xuini?

Han waxatin mundun yi,
i fala xuine finde foye jaxin na?

3 Alaa sariyan kale ba?
Ala Senbe Kanna tinxinna kale ba?

4 I ya diine yulubin liga nen a ra,
Ala yi e saran e murute feene ra.

5 Koni, xa i tan Ala fen,
xa i Ala Senbe Kanna maxandi,

6 xa i sarijan, xa i fanje ayi,
a i malima nen,

a i raxete i funfuni.

7 I kii fonna mi yi sese ra,

i kii nɛnɛn findima nɛn binye gbeen na.

⁸ Nayi, mayixɛtɛ danguxine maxɔdin,
i xaxili dɔxɔ e benbane xaxilimayaan xɔn.

⁹ Amasɔtɔ, en barixi xoroni,
en mi sese kolon,
en ma siimayaan luxi nɛn
alo nininna.

¹⁰ Koni, e i xaranma,
e falan tima i xa e xaxilimayani.”

¹¹ “Gbalan solɛ daraan xanbi ba?
Gbalan sabatɛ igen xanbi ba?

¹² Hali a xindena,
a mi sɛgɛxi,
a xarɛ sinma sɛxɛn bonne yɛɛ ra
xa a mi igeni.

¹³ Na nan ligama muxune birin na
naxanye ɲinanma Ala xɔn.

Naxanye mi Ala kolon,
ne yigin ɲanma nɛn,

¹⁴ e yigin kalama nɛn
alo simisamana yalana.

¹⁵ A yigi sama a banxin nin,
koni a mi sensen,
a kankanxi a yiiseene ma,
koni e mi luma.

¹⁶ A luxi nɛn
alo wudi xinden soken na,
naxan a yiine yibandunma nakɔɔn xun ma.

¹⁷ A salenne godoxi
han e sa so gɛmɛni,
a sa gɛmɛn kuiin li.

¹⁸ Koni, xa a ba a tideni,
mɛnna bɔxɔna a mɛma a ra nɛn,

a naxa, ‘N tan munma i tan to.’

¹⁹ E sɛwan ɲanma na kii nin
naxanye ɲinanma Ala xɔn,
gbɛtɛye fan yi mini e funfuni.

²⁰ A mato,
Ala mi sɔntaren nawolima ayi,
a mi fe ɲaxi rabane sɛnbɛ soma.

²¹ Ala i ragelema nɛn,
a yi sɛwan sa i yi.

²² I yaxune yagima nɛn,
ɲaxudene yi ɲan.”

9

Yubaa yabina

- ¹ Yuba yi a yabi, a naxa,
² “Nɔndin na a ra,
n na a kolon a na kii nin,
anu adamadiin nɔɛ tinxinɲɛ ayi di
Ala yɛɛ ra yi?
³ Xa muxuna nde waxi Ala matandi feni,
hali Ala a maxɔdin sanɲa ma wuli keden,
a mi a yabɛ hali keden pe.
⁴ Fekolonna nun sɛnbɛn birin a tan nan xa.
Nde nɔɛ Ala matandɛ,
na feen mi saran a ra?
⁵ A geyane bama e funfuni,
a mi e rasogin,
a yi e raxuya ayi a xɔlɔni.
⁶ A bɔxɔn naxuruxurunma a dɔxɔdeni,
a yi bɔxɔn bunne raxuruxurun.
⁷ A na falan ti sogen xa,
sogen mi tema,
a yi sarene ratagan dɛgɛ.

8 A tan nan keden koren daxi,
a sigan ti fəxə igen mərənnə fari.*

9 A bata Kanko Gbee sare kurun
nun Donso sare kurun
nun Dii Tεmε Solofere sare kurun
nun yiifari fəxən sarene da.†

10 A fe gbeene ligama
muxun mi naxan famunηε,
a kabanako feene liga
naxanye mi nəε yate.

11 A danguma n dεxən ma,
n mi a toma.

A ləma ayi, n mi a yigbεma.

12 A naxan xasunxi fangani,
nde nəε na bε a yii?

Nde suse a maxədinηε,
fa fala, ‘I nanse ligama?’

13 Ala mi xεtεma a xələn fəxə ra,
hali ige yi ninginangan Raxabi
nun a walikεne xinbi sinxi Ala bun ma.”

14 “Nayi, n tan nəε a yabε nanse ra?
N falan mundun tiyε a yεtagi?

15 Hali n tinxin, n mi a yabε,
n na n makiti muxun nan mafanma.

16 Hali n na a xili, a yi a ratin,
n mi lε a ra xa a tuli matiyε n xuiin na.

17 Amasətə a bata n halagi foye ηaxin na,
a yi n ma fure dεene rawuya ayi,
bun mi naxan ma.

18 A mi tinma n yi yengi a fajin na,

* 9:8: Igen mərənnə: alo foyen na so igeni. † 9:9: Mεn kaane
yi sare kurune yatexi nεn alo se sawurane, e yi na sare kurune xili
sa na seene xun ma.

koni a n nalugoma xɔlɛn nan na.

¹⁹ Nde sɛnbɛ gbo dangu birin na,
xa a tan mi a ra?

Nde n xilima kiti sadeni,
xa a tan mi a ra?

²⁰ Hali n yi tinxin,
a n yalagima nɛn n ma falane xɔn.

Hali sɔntaren nan yi n na,
a yi n yitɛ sɔnmaan na.

²¹ Sɔntaren nan n na,
koni n mi fa n yɛtɛ yatɛxi,
n bata n mɛ n niin na,

²² a birin keden,
nanara n na a falama fa fala
a Ala sɔntaren naxɔrima nɛn
alo muxu ɲaxina.

²³ Xa gbalon fa, a faxan ti sa,
Ala sɔntarene tɔrɔyaan magelema nɛn.

²⁴ A dunuɲa sama muxu ɲaxine sagoni,
a yi kitisane yɛɛne raxi.

Xa a tan mi a ra,
nde fa a ligɛ?”

²⁵ “N ma siimayaan mafura dangue
dangu gilaan na,

n ma lɔxɔne e gima,
n mi hɛrin toma,

²⁶ e mafura alo kunki gbala daxina igeni,
alo singbinna naxan sinma suben ma.

²⁷ Xa n na a fala, n naxa,
‘N xa ɲinan n ma mawugan xɔn,
n yi n ma sunun lu na, n yi n sɔbɛ so,’

²⁸ n gaxuma nɛn n ma tɔrɔn birin yɛɛ ra,
bayo n na a kolon

a i mi n yate sɔntaren na,
²⁹ n kolonma tinxintaren nan na i yeε ra yi.
 Nanfera n na n yeεε xadanma fuuni?
³⁰ Xa n na n maxa safunna ra,
 xa n na n yiine raxa libin na,
³¹ i n nasinma nen lɔxɔn xɔre ra,
 n yi rapaxu n ma dugine yeεεn ma.
³² Muxu mi a tan na alo n tan,
 n mi nɔe a yabe,
 hanma nxu siga kiti sadeni.
³³ Tagi yitɔn muxu mi nxu tagi,
 naxan nɔe a yiin se nxu firinna birin ma[†]
³⁴ naxan a dunganna be n fari,
 alogo a nɔrɔn nama fa n magaxu.
³⁵ Nayi, n yi falan tima nen,
 n mi gaxu a yeε ra.
 Koni n bata a kolon a n kedenna na a ra.”

10

Yuba mɔn yi yabin ti

¹ Yuba mɔn yi a fala, a naxa,
 “N ma siimayaan bata rapaxu n ma,
 n mi fa n ma mawugane danma sɔnɔn,
 n na n ma sɔxɔlɛn falama nen.
² N na a falama nen Ala xa, n naxa:
 I nama n yalagi,
 a yita n na nanfera i xɔlɔxi n ma.
³ Naxankatan finde fe faɲin na i tan xa ba?
 I yeε wali xɔnna rawole ayi ba?
 I yi muxu paxine feene rasabati?
⁴ I toon tima i muxu yeεene nan na ba,

[†] **9:33:** Tagi yitɔn muxuna fe mɔn seβexi Yuba 16.19-21 nun Yuba 19.25 kui.

i toon tima nɛn alo adamadiine ba?

⁵ I ya siimayaan luxi nɛn
alo adamadiine gbeen ba?

I ya lɔxɔne luxi nɛn
alo muxune gbeen ba?

⁶ Nanfera i yi n hakɛne fenma,
i yi n yulubine xɔnfɛn?

⁷ Anu, i a kolon a muxu ɲaxi mi n na,
muxu yo mɔn mi nɔɛ n nakisɛ i yii.

⁸ I tan nan n daxi,
i yiine yi n nafala,
koni iki, i waxi n naxɔri feni.

⁹ N ma fe xa rabira i ma,
a i n nafalaxi nɛn
alo bɛndɛ yi sena,
i mɔn waxi n naxɛtɛ feen nin bɛndɛni ba?

¹⁰ I n nafala nɛn nga fatini,
alo nɔnɔn naxan findin fɛnɛn na.

¹¹ I yi fati bɛndɛn nun fati kidin sa n ma,
i yi n nafala xɔnne nun fasane ra.

¹² I mɔn yi siimayaan fi n ma,
i hinan n na,
i yi n niin nakantan.

¹³ Koni, i yi wundo feni ito luxunxi i bɔɲɛni,
n na i ya miriyani ito kolon,

¹⁴ fa fala xa n yulubin liga,
i nɔɛ n toɛ nɛn,
i mɔn mi diɲɛ n hakɛn ma.

¹⁵ Xa muxu ɲaxin nan n na nun,
gbalona n xa!
Hali n tinxin,
n mi nɔɛ n xunna rakeɛ,

n tan naxan nafexi yagin nun tərən na.

¹⁶ Xa n nan n xunna rakeli,
i n kedima nən alo yatana,
i mən yi i ya kabanako feene ragodo n xili ma han!

¹⁷ I mən i ya gbalone rakelima n xili ma,
i ya xələn xun masama n xili ma,
i ya ganle biraxi e bode fəxə ra
n yεngε xinla ma.”

¹⁸ “Nanfera i naminixi nga kuini?
Hali n yi faxa nun, muxu yo mi n to,

¹⁹ n lu alo n mi da,
n ba nga kuini,
n sa maluxun gaburun na.

²⁰ N ma ləxəne mi fa wuya sənən,
nayi, a lu, n xa sɛwa ndedi,

²¹ benun n xa siga yamanani
xεtε mi dɛnaxan yi,
dɛnaxan nafexi dimin nun sayaan nininna ra,

²² yamana yifərəna alo dimina,
sayaan nininna nun kalan dɛnaxan yi,
kɛnɛnna luxi dɛnaxan yi alo dimina.”

11

Sofara yi falan ti Yuba xa

¹ Nama kaan Sofara yi falan tongo, a naxa,

² “Fala wuyaxini itoe yabi mi na ba?

Falan nan tun yoon fima muxun ma ba?

³ Muxune dundε i ya fala naxine bun ma ba?

I magelen tiyε ba, muxe mi i rayagi?

⁴ I a falama, i naxa,

‘N ma fekolonna sarijan,

fε yo mi n na Ala yεtagi.’

5 Koni, xa Ala yi waxi falan ti feni nun,
 xa a yi a dɛni biyɛ a falan ti i xa nun,
 6 xa a yi a fekolonna wundone fala i xa,
 naxanye fan xaxinla xa,
 nayi, i yi a kolonma nɛn
 a Ala mi i hakɛne birin saranxi i ra.”

7 “I nɔɛ Ala miriyane kolonɲɛ?
 I nɔɛ Ala sɛnbɛ Kanna sɛnbɛn danna kolonɲɛ?

8 A mate dangu kore xɔnna ra.
 I nanse ligɛ? A tilin laxira xa.
 I nanse famuma?

9 A kuya dangu bɔxɔn na,
 a gbo dangu fɔxɔ ige baan na.

10 Xa Ala fa muxune suxɛ,
 xa a e xili kiti sadeni,
 nde nɔɛ a matandɛ?

11 Amasɔtɔ, Ala fuyantenne kolon,
 a na hakɛn to,
 a mi a yɛɛn naxiyɛ a ma.

12 Koni, kɔmɔn mi nɔɛ findɛ xaxilimaan na,
 alo sofali xuruxin to mi barɛ burunna ra.”

13 “I bɔɲɛn nafindi Ala ma,
 i yiin ti a tan xa,

14 i mɛ i hakɛne ra,
 i nama tin tinxintareyaan yi so i konni.

15 Nayi, fɛ mi luma i ra,
 i xunna kenla sɔtɔma nɛn,
 i findi muxu kɛndɛn na,
 i mi fa gaxuma sese ra.

16 I ɲinanma nɛn i ya sɔxɔlɛne ra,
 i ɲinanma nɛn e xɔn
 alo igen naxan danguma xude wunla ra.

17 I ya siimayaan make ϵ nenma nen
alo yanyi tagina,
a dimin yi lu alo x \acute{o} t \acute{o} na.

18 I lannayaan s \acute{o} t \acute{o} ma nen,
bayo i yigin s \acute{o} t \acute{o} ma nen,
Ala i rakantanma nen
i lu b \acute{o} je xunbenli.

19 Muxu yo mi fa i raxulun η e i ya xix \acute{o} ni,
muxu wuyaxi fama nen i xandideni.

20 Koni, naxudene ye ϵ en danxuma nen,
e yigin kalama nen,
e yengi fa tixi sayaan nan na.”

12

Yuba yi Sofara yabi

- 1 Yuba yi a yabi, a naxa,
2 “N \acute{o} ndin na a ra,
muxu yaan kolonna birin ϵ yi,
fekolonna n \acute{a} nma nen ϵ faxa xanbini.
3 Koni, xaxilimayana nde n fan yi,
alo ϵ tan, ϵ mi dangu n na,
nayi nde mi n \acute{o} e feni itoe birin kolon η e?
4 N bata findi magele seen na n x \acute{o} yine xa,
n tan naxan yi Ala maxandima, a yi n yabi.
Muxu tinxinxi kamalixin bata findi magele seen
na.
5 ϵ tan, muxu herixine t \acute{o} r \acute{o} muxune rapaxuxi,
na luxi nen alo muxun na salaxun,
 ϵ m \acute{o} n yi a radin η e ayi.
6 B \acute{o} je xunbenla mafu tiine konne yi,
naxanye Ala rafenma, ne makantanni,
e e ye ϵ senben nan yat ϵ xi e gbee ala ra.”

7 “Koni, subene maxɔdin,
 e i xaranɲe nɛn.
 Xɔline maxɔdin kore xɔnna ma,
 e a falɛ i xa nɛn.
 8 Falan ti bɔxɔn na, a i xaranɲe nɛn,
 yeɣene baani, e a falɛ i xa nɛn.
 9 Ne birin ye, nde mi a kolon fa fala
 naxan birin daxi,
 a Alatala wanla nan na a ra?
 10 Dali seene birin niine a tan nan yii,
 e nun yengin naxan muxune birin yi.
 11 Tunla falane tagi rabaan kolon,
 alo dɛɛn donseen ɲaxunna kolonma kii naxan yi.
 12 Fekolonna fama foriyaan nan xɔn,
 xaxilimayaan fama simaya xunkuyen nan xɔn.”

13 “Koni Ala nan gbee fekolonna nun senben na.
 Maxadin nun xaxilimayana a tan nan yii.
 14 Ala na naxan kala,
 muxu yo mi na yitɔɲe,
 a na naxan sa kason na,
 muxu yo mi na xɔɔye.
 15 Xa a mi tin tulen xa fa,
 furun yi ti,
 koni a na tulen beɲin,
 bɔxɔn yi kala.
 16 Senben nun kolonna a tan nan yi,
 yanfantenne nun muxu yanfaxine birin a tan nan
 bun.
 17 A tan nan a ligama
 yamaan kawandi muxune yi sigan ti
 e san yigenla ra,
 a yi kitisane findi daxune ra.
 18 A tan nan mangane senben bama e ra,

a yi kasorasa dugin nagodo e ma.

¹⁹ A tan nan saraxaraline fan nasigama
e san yigenla ra,
a yi nɔya kɛndɛne kala.

²⁰ A tan nan falan bama fala tiine yi,
a yi xaxilimayaan ba fonne yi.

²¹ A tan nan tɔrɔn nafama kuntigine ma,
a yi sɛnbɛmane sɛnbɛn kala.

²² A tan nan dimi yi feene raminin kɛnɛnni,
naxanye yi laxira yi, a yi ne makɛnɛn.

²³ A tan nan siyane rawuyama ayi,
a yi e raxɔri.

A siyane ragbo ayi,
a yi e raxuya ayi.

²⁴ A xaxinla ba yamaan kuntigine ma,
a yi e rabejin tonbonni kira mi dɛnaxan yi.

²⁵ E lu dimini kɛnɛn mi dɛnaxan yi,
a yi e xun magi e ra alo dɔlɔ minna.”

13

Yuba yi wa falan ti feni Ala xa

¹ Yuba mɔn yi a fala, a naxa,
“A mato, n yɛɛn bata na birin to,
n tunla bata na birin mɛ,
n yi a famu.

² E naxan kolon,
n fan na kolon,
ɛ mi dangu n na.

³ Koni, n tan waxi
falan ti feni Ala Sɛnbɛ Kanna nan xa,
n waxi n xa n mawuga Ala xa.

⁴ Koni ɛ tan wulen nan tun sama jɔndin yɛ ma,
ɛ birin findixi dandan ti fuyanne nan na.

5 Xa ε yi ε dunde nun,
na yi finde ε fekolonna ra nen.

6 Ε n ma mawugan name,
ε tuli mati n ma mawuga xuiin na.

7 Ala makoon luyε ε tinxintareyaan ma ba,
ε wulene fala Ala mali feen na?

8 Ε waxi ε sa feni Ala nan fari n xili ma ba?
Ε Ala nan xun mafalama ba?

9 A na ε miriyane yate,
na fanne ε ra ba?
Ε nε a yanfe ba alo muxuna?

10 Nɔndin naxan na,
ε na kitin sa yetagin ma hali wundoni,
Ala falan tima nen ε xili ma.

11 Ε mi gaxuma a binyen yeε ra ba?
A magaxun mi ε suxe ba?

12 Ε sandane luxi nen
alo xubena,
ε xun mafala falane kalama nen
alo bendena.”

13 “Ε dundu, ε n lu!
N xa falan ti
hali sese n soto.

14 Nanfera n nan n fati benden xinne n pinne ra,
nanfera n tinne sayaan ma?

15 Xa Ala wa, a xa n faxa,
n yengi mi fa sese ma
koni n waxi n sigati kiin xonba feni
a tan nan yetagi.

16 Na yeteen findima n ma kisin nan na,
bayo Ala kolontare yo mi tima a yetagi.

17 Ε tuli mati n ma falan na a fanin na,
n ma fe ye xaranna xa so ε tunla ma.

18 N bata n xun mafala feni tɔn,
n na a kolon a jɔndina n tan nan xa.

19 Nde waxi n xun maxidi feni?
Nayi, xa jɔndi mi n xa,
n tinxi n yi n dundu, n faxa.”

20 “N ma Ala,
fe firin gbansan masiga n na,
nayi, n mi luxunɲɛ i ma:

21 I ya xɔlɔn masiga n na,
i ya magaxun nama fa n suxu sɔnɔn.

22 Na xanbi ra, falan ti n xa,
n ni i yabɛ,
hanma n yi falan ti, i yi n yabi.

23 Yoli n hakɛne nun n yulubine yatɛn na?
N ma murutɛ feene nun n ma yulubine yita n na.

24 Nanfera i yɛtagin luxunma n ma,
i yi n yatɛ i yaxun na?

25 I n tan nan magaxuma ba,
n tan naxan luxi
alo jɔxɔndena foyen sigan naxan na?

I n tan nan sagatanma ba,
n tan naxan luxi
alo malo dagi xarena?

26 I fe xɔlɛne sɛbɛma n xili ma,
i n ma dii jɔrɛyaan hakɛn goronna dɔxɔ n xun ma.

27 I n sanne sama kutun na,
i yɛɛn tixi n sigati kiin birin na,
hali n san funfune,
i e birin nakɔrɔsima.

28 Koni, adamadiine kunma
alo wudi kalaxi,
alo xiine dugin kala kii naxan yi.”

14

Yuba mən yi yabin ti

- ¹ Yuba mən yi a fala, a naxa,
 “Adamadiin minixi ɲaxanla nin,
 a siimayaan mi xunkuya,
 a rafexi lanbaranna nan na,
² a luxi nɛn
 alo wudi fugen naxan minima,
 a xara, alo nininna, a mi buma.
³ N ma Ala,
 i yɛɛn tima n tan nan na ba
 naxan luxi alo adamadiin bodene?
 I kitin nasoma en tan nan tagi ba?
⁴ Nde nɔɛ se sariɲanxin bɛ se haramuxini?
 Muxu yo.
⁵ I bata muxuna siimayaan danna ragidi,
 i yi a siimayaan kikene yate,
 a mi dangue naxanye ra
 i naxanye saxi.
⁶ Nanara, i yɛɛn ba muxun na,
 a xa a matabu,
 alogo a xa a waxatin naɲan bɔɲɛ xunbenli
 alo walikɛɛn yanyin naɲanma kii naxan yi.”
- ⁷ “Yigin wudin tan ma,
 bayo a na sɛgɛ, a mən yi mini,
 a ɲɔxɔn mi ɲanma,
⁸ hali a salenna fori bɔxɔni,
 a xun dungin yi faxa bɔxɔni,
⁹ igen nɛɛn fa sa a ma tun,
 a mən bata a mabun,
 a yi a ɲingine ramini
 alo a yi kii naxan yi a fɔlɔni.

10 Koni, xa muxun faxa,
a sɛnbɛn bata ɲan.
Muxun na faxa, a sigan minɛn?

11 Igen ɲanma nɛn baani,
xudene yi xara.

12 Muxun na faxa,
a ɲanma na kii nin,
a mi fa kelima sɔnɔn,
fanni kore xɔnna na,
a mi xulunma,
a mi kelima a xixɔnli.”

13 “Xa i yi tinɲɛ n luxunɲɛ laxira yi nun,
n yi lu na han i ya xɔlɔn yi ɲan!
I mɔn yi waxatin nagidi n ma,
n ma fe rabirama i ma waxatin naxan yi.

14 Koni muxun naxan bata faxa,
na mɔn keɛ ba?
N dipama nɛn n ma wali waxatin bun,
han i fa n naxulunma waxatin naxan yi.

15 Nayi, n ni i yabɛ, i na n xili,
i na wa n to feni,
i tan naxan n daxi.

16 Anu iki, i n sigati kiin birin yatɛxi.

Koni na waxatini,
i mi fa n yulubine yatɛma,

17 i n ma murutɛ feene luxunma nɛn bɛnbɛnla kui,
i yi n hakɛne mafelu.”

18 “Koni, hali geyane,
nde luma bɛ e ra waxatin birin
han e xuya ayi,
hali fanyene,
e bama e funfuni a xunxuri yɛɛn ma,

19 igen luma nde be gεmεne ra,
 baa walaxine yi bɔxɔn tongo,
 i fan adamadiine yigin kalama na kii nin.

20 I muxune yεngεma habadan,
 e yi faxa,
 i yi e yεtagin masara, i yi e kedi.

21 Xa binyena e diine ma,
 e mi na kolon.
 Xa e rayarabi, e mi na yigbεma.

22 A tan nan tun a tɔrɔn kolon,
 a sunuxi a yεtε nan tun ma fe ra.”

15

*Elifasi a falan firindena: Ala ɲaxudene saranma
 nεn e kεwanle ra*

1 Teman kaana Elifasi mɔn yi falan tongo, a
 naxa,

2 “Fekolonna lan a yi yabin ti
 naxan tɔnɔ mi na ba,
 naxan findixi fala fuun na?

3 I lan i yi i xun mafala fala buntarene ra ba,
 naxanye tɔnɔ mi na?

4 I Ala yεεragaxun kalama muxune yi,
 i e Ala maxandi feene xunna kalama.

5 I i hakεne nan ma fe falama.
 Fala ɲaxine nan i dε.

6 N tan mi a ra,
 i fala xuiin nan i yalagixi.
 I dεεn nan i seren na.

7 I singe nan barixi adamadiine birin yεε ra ba?
 I singe nan daxi benun geyane xa da ba?

8 I Ala wundo falane ramε nεn ba?
 I tan nan keden fe kolon ba?

9 I nanse kolon,
 nxu mi naxan kolon?
 I nanse famuma,
 nxu mi naxan famuma?

10 Xun sεxε fixεne na,
 fonne nxu ye,
 naxanye fori i fafe xa.

11 Ala i ralimaniyama falan naxanye ra,
 i makoon mi ne ma ba,
 nxu fala faɲin naxanye tima?

12 Nanfera i bɔɲen tema?
 Nanfera i yeεn xun sinma,
 13 i niin nafɔɔ Ala xili ma,
 i na fala sifane ti?

14 Nanse adamadiin na,
 a yi a yeε yeε sariɲanden na?
 Naxan minixi ɲaxanli,
 na findε tinxinden na ba?

15 Hali a malekane,
 Ala mi lannayaan saxi ne yi.
 Hali kore xɔnna,
 a mi sariɲan a yeε ra yi.

16 A xa lannayaan sa muxun tan yi di nayi,
 naxan ɲaxu, naxan yanfan tima,
 tinxintareyaan nafan naxan ma
 alo igen min daxina?”

17 “N xa a yeɓa i xa, i tuli mati.

N xa a yeɓa n naxan toxi,

18 fekolonne naxan falaxi,
 e nun e benbane,

naxanye mi sese luxunxi e ma,

19 Ala yamanan so naxanye gbansan yii,

xɔŋɛ yo munma yi so naxanye yɛ.”

20 “Naxuden luma kɔntɔfɪnla nin a siimayaan birin
yi,

naxankata tiina waxatin yatɛxin na a ra.

21 A wurundun xui magaxuxine mɛma,

bɔŋɛ xunbeli waxatini,

halagin yi fa a tan ma.

22 A mi laxi a mini feen na sɔnɔn dimini,

a faxama yɛngɛn nin.

23 A donseen fenma,

koni a sɔtɛ minɛn?

A kolon a faxan lɔxɔna a mamɛma.

24 Kɔntɔfɪli feene nun kuisan feene a magaxuma
nɛn,

e wuyaxi yi fa a xili ma

alo mangana ganla nan sigan yɛngɛni.

25 Ne feene birin a sɔtɔma nɛn

bayo a bata susu Ala ra,

a murutɛ Ala Sɛnbɛ Kanna xili ma.

26 A keli nɛn Ala xili ma a tengbesenyani,

a yɛ masansan wure lefa gbeen tixi a yɛɛ ma.

27 A yetagin tuyanxi,

a gbingin gbo,

28 koni a luma nɛn taa rabɛɲinxine yi,

banxi kui genle yi,

naxanye kalamatɔ a ra.

29 Na kanna mi fa hɛrin sɔtɔma,

a nafunla mi sabatima,

a fɔxɔn mi fa luma bɔxɔn fari sɔnɔn.

30 A mi tangama sayaan ma,

a luma nɛn

alo tɛɛn wudi dungin naxan ganma,

Ala dɛ foyen yi a xali wulani.”

31 “A yigin saxi fuyanten feene nin,
koni a yeε nan yanfanma,
bayo fuyantenyaa nan findima a saranna ra.

32 Na kamalima nen benun a xa faxa,
alo wudin naxan mi fa a maɲingima.

33 A luxi nen alo manpa binla*
naxan a bogine rayolonma e mɔn xinde,
hanma alo oliwi binla
naxan fugeye yolonma a ra.”

34 “Na ligama nen
bayo dii mi barima Ala kolontarene denbayane yi,
yanfan banxin naxanye kui,
ne findima tɛn balon nan na.

35 Sɔxɔε feene e yi,
na yi findi fe ɲaxine ra,
e yanfani tɔn e bɔɲeni.”

16

Yubaa yabina: Sereyana nde n xa kore xanna ma

- 1 Yuba yi a yabi, a naxa,
2 “N bata fala sifani ito mε dɔxɔ wuyaxi,
ε birin findixi madɛndɛn ti ɲaxine nan na.
3 Danna fuyanten falani itoe ma ba?
Nanse ε tɔrɔma ε to n yabima na kiini?
4 N fan yi nɔε falan tiyε nen alo ε tan,
xa ε tan nan yi n tan na nun.
Nayi, n yi falane tima nen ε xili ma nun,
n yi n xunni maxa ε magele xinla ma,
5 n yi ε sɛnbε soma nen n ma falane ra,

* **15:33:** Wudi binla nde na yi, mɛn kaane naxanye sima, e yi naxanye bogi yitɔnma alo manpana e gbee kiini.

n yi ε madεnden ε tərɔni n ma fala fajine xɔn.”

⁶ “Koni, n ma falane mi nɔε n tan madεndenɲε n ma tərɔni.

Xa n na n dundu,
na fan mi se bε n ma tərɔn na.

⁷ Iki, Ala bata n sɛnbɛn ɲan yati!
A bata n ma denbayaan birin halagi.

⁸ A bata n fatin mafasa,
na yi findi sereyaan na n xili ma.

A to n naxɔsixi,
na yi findi n magi xunna ra.

⁹ Ala n yibɔma a xɔlɔni,
a n yεngε,
a ɲinne raxinma n xili ma,
n yεngε faan yi a yεε ɲaxin ti n na.

¹⁰ Muxune e dɛni bima n xili ma,
e n konbi, e n dεɛn bɔnbɔ,
e malan n xili ma.

¹¹ Ala bata n so tinxintarene yii,
a bata n so ɲaxudene yii.

¹² N yi bɔɲε xunbenla nin,
Ala bata fa n kaladeni.
A bata n suxu n xanbi ra,
a n nabira bɔxɔni.
A bata n lu
alo xalimakunla sa sɔtima seen naxan yi,

¹³ a xalimakuli wonle bata n nabilin.
Ala n sɔxɔnma n gbingini,
a mi kininkininma,
a n bɔɲɛn sa bɔxɔni.

¹⁴ A fama n xili ma alo sofana,
a n ɲaxankata, a lu n maxɔlε.”

15 “N bata kasa benbɛli dugin nagodo n ma sununi,
n mi naxan bama,
n lu xun sinxi burunburunni.

16 Wugan bata n yɛɛn gbeeli,
sayaan singanxi n yɛtagi.

17 Anu, n mi fe ɲaxi yo ligaxi,
n ma Ala maxandin yi sariɲan.”

18 “I tan Bɔxɔna, n faxamatɔn ni i ra,
i nama n wunla yɛ maluxun.

N wuga xuiin xa mɛ han habadan.

19 Iki yɛɛni, serena nde n xa kore,
naxan seren bama n xa mɛnni.*

20 N xɔyine n magelema,
koni n yɛɛn tixi Ala nan na n ma wugani.

21 Na kanna Ala solonama muxun xa,
alo adamadina a xɔyin xun mafalama kii naxan yi.

22 Koni, n ma siimayaan bata a danna li,
n sigama nɛn kiraan xɔn,
xɛtɛ mi dɛnaxan yi.”

17

Yuba yigin yi kala

1 Yuba mɔn yi a fala, a naxa,
“N yengin dasama,
n ma siimayaan yi ɲan,
gaburun dɔxi n yɛɛ ra.

2 Magele tiine n nabilinni yati,
e fa fuma n ma, n mi nɔɛ xiye.”

3 “Ala, i bata tolimaan naxan maxɔdin n ma,

* **16:19:** Na serena fe mɔn sɛbɛxi Yuba 19.25 nun Yuba 9.33 kui.

i yετεεn xa na so n yii.

Xa i tan mi a ra,

nde gbετε n ma donla goronna tongε?

⁴ Bayo i bata xaxinla birin ba n xoyine yi,

na ma, i nama tin e xa nɔɔn sɔtɔ.

⁵ E luxi nɛn

alo muxun naxan yanfan soma a xoyine xili ma,

na yi findi tɔrɔn na a diine xa.”

⁶ “Muxune n magelema e sigine yi,

e dεgen namini n yεtagi.

⁷ N yεεne bata yidimi sununi,

n fati bεnden bata yelefu ayi alo a nininna.

⁸ Muxu faɣine na n to,

n kiin yi e ratεrena,

sɔntarene xɔlɔma n ma,

e yi n yatε Ala kolontaren na.

⁹ Koni, tinxin muxune xa lu e kiraan xɔn,

naxanye sariɣan, ne sεnbεn sɔtɔma nɛn.

¹⁰ Koni ε tan, ε xετε, ε mɔn xa fa.

N mi fekolon toma ε ye.

¹¹ N ma siimayaan bata ɣan,

n ma wanle bata kala,

n waxɔn feene bata kala.

¹² N xoyine a falama, e naxa,

a kɔεεn findima nɛn a yanyin na,

fitirin na so, e fala a subaxan na a ra.

¹³ N xa n yigi sa laxira yi tun ba,

n na n sama dimini dεnaxan yi?

¹⁴ N falan tima nɛn n gaburun xa

alo a tan nan n fafe ra.

N falan ti kunle xa

alo e tan nan nga nun n magilɛn na.

15 Nayi, n yigin minen?

Nde n yigin toε?

16 Yigin laxira yi ba,

nxu birin na siga nxu sa nxu sa burunburunni?”

18

Bilidadaa falan firindena: Fe naxi rabane saranna

¹ Suxa kaan Bilidada mən yi falan ti, a naxa,

² “I falan danma waxatin mundun yi?

Xaxili fen, na xanbi ra, en falan tiyε.

³ Nanfera i nxu yatεxi xuruseene ra?

Nanfera i nxu mirixi xaxilitarene ra?

⁴ Yuba, i tan nan i yeεε maxɔɔxi i ya xɔɔni.

I laxi a ra a muxune dunuɔa rabɛɛinma

i tan ma fe ra ba?

Fanyen xa keli a dɔxɔdeni i ya fe ra ba?”

⁵ “Naxudena tεε dεgen tuma nən,

a tanden yalanna yi nən.

⁶ Kεnenna yi findi dimin na a konni,

a lɛnpun yi tu a xun ma.”

⁷ “A madiganma nən a sigatiin sɛnbɛni,

a feene a rabirama nən.

⁸ A sanne suxuma nən yalaan na,

a sin yinla ra.

⁹ A suxuma a san tinban nan ma,

gbatun yi a suxu.

¹⁰ Lutin natixi a yeεε ra bɔxɔn nin,

wosona a kiraan xɔn.

¹¹ Gaxun luma ayi nən yiren birin yi,

a bira a san funfun fɔxɔ ra.”

12 “A tan naxan sɛnbɛ yi gbo,
a sɛnbɛn bata ɲan,
gbalon bata maso a ra.

13 Furen bata a fati kidin kala,
saya furen bata a salen seene kun a ma.

14 Sayaan bata a suxu a konni,
a yigi saxi dɛnaxan yi,
a yi a xali manga magaxuxin fɛma.

15 Muxu gbɛtɛ nɔɛ dɔxɛ nɛn a konni sɔnɔn,
a gbee mi fa a ra,
seri fuɲin bata sa a konna birin ma.*

16 A bata lu
alo wudin salenne na xara a bun,
a dɛɛne yi xara a ma.”

17 “A funfun birin bata ɲan bɔxɔn fari,
a xinla mi fa falama kiraan xɔn sɔnɔn.

18 A bata radin dimini keli kɛnɛnna ma,
a yi ɲan dunuɲa yi.

19 Dii yo mi a yii,
mayixɛtɛ yo mi a xanbi ra,
muxu yo mi fa a konni sɔnɔn.

20 Muxun naxanye sogeteden binni,
ne kabɛma nɛn a raɲanna ma,
muxun naxanye sogegododen binni,
gaxun yi ne suxu.

21 Tinxintarena denbayaan luma na kii nin,
Ala kolontaren nan kon na ra.”

19

Yuba yi Bilidada yabi

* **18:15:** Na seri fuɲin sama faxa muxun konna ma nɛn alogo na xa rasariɲan.

¹ Yuba yi a yabi, a naxa,
² “Ɛ luma n ɲaxankatɛ
 han waxatin mundun yi,
 ɛ n sɔxɔɛ ɛ falane ra?
³ Ɛ bata n konbi
 han sanɲa ma fu,
 ɛ mi yagɛ n tɔrɛ sɔnɔn ba?
⁴ Hali n bata tantan,
 n ma tantanna goronna luma n tan nan xun ma.
⁵ Xa ɛ ɛ yɛtɛ yite n xili ma,
 ɛ yi n mafala n yagi feen na,
⁶ nayi, ɛ xa a kolon
 a Ala nan tɔrɔni ito ragidixi n ma,
 a n mafilin a yalani.
⁷ Xa n gbelegbele tɔrɔni ito bun,
 n mi yabi sɔtɔma.
 N na xinla ti n mali feen na,
 kiti kɛndɛn mi sɛ.
⁸ Ala bata kiraan suxu n yɛɛ ra,
 n mi nɔɛ dangue,
 a yi dimin naso n ma kiraan xɔn.
⁹ A bata n ma binyen ba n yi,
 a yi n ma xunna kenla ba n yi
 naxan yi luxi
 alo manga kɔmɔtina n xa.
¹⁰ A bata n kala yiren birin yi,
 n naxɔrima nɛn.
 A bata n yigin kala
 alo wudin talaxina.
¹¹ A bata xɔɔ n xili ma han,
 a yi n yatɛ a yaxun na.
¹² A yɛngɛsone bata e malan,
 e fa n xili ma,
 e yi n konna rabilin.”

13 “A bata ngaxakedenne masiga n na,
naxanye n kolon,
ne bata siga ayi pon.

14 N kon kaane bata n nabejin,
n lanfane yi jinan n xon.

15 N ma muxune
nun n ma walike jaxanle birin n yatexi
alo xonea,
n bata findi xonen na e yee ra yi.

16 N na n ma walikeen xilima,
koni a mi n yabima,
hali n na a mafan.

17 N ma jaxanla mi fa tinje n deen xirin ma,
n ma fe bata rajaxu n ma denbayaan ma.

18 Hali dii jone,
n najaxu e birin ma,
n na keli, e n mafala.

19 N najaxu n xoyi kendene birin ma,
hali naxanye rafan n ma,
ne bata e xun xanbi so n yii.

20 N bata doyen,
n kidin nun n xonne nan gbansan fan n ma.

21 N xoyine,
e kininkinin n ma,
e kininkinin n ma,
bayo Ala senben bata n jaxankata!

22 Nanfera e n sagatanma alo Ala?
E munma wasa n jaxankatadeni ba?”

23 “N yi waxi a xon ma nun
n ma falane yi sebe,
e yi sa kedini,

24 e yi sebe yoxo lefaan ma wure jone ralemunxin na,

e yi kerendɛn fanyen ma han habadan!

²⁵ N na a kolon

a n xunbamana a nii ra.

Dɔnxɛn na, a kelima nɛn,

a ti bɔxɔ xɔnna ma.*

²⁶ Hali n fati kidin birin na kun fureni,

n gbindin sa Ala toma nɛn.

²⁷ N na a toma nɛn,

n na a tan nan toma,

gbɛtɛ mi a ra.

N kunfaxi na waxatin xɔn!

²⁸ E a falama, ε naxa,

‘En na a sagatanma di?

En fa fɛɛn mundun toma a ra

a yalagi xunna ra?’

²⁹ Anu, ε yi lan nɛn,

ε gaxu silanfanna yɛɛ ra,

amasɔtɔ Ala ε saranma nɛn ε naxankatane ra
sayaan na.

Nayi, ε a kolonma nɛn a Ala kitin na.”

20

*Sofaraa yabin firindena: Naxudene xunna kenla
mi buma*

¹ Nama kaan Sofara mɔn yi a fala, a naxa,

² “N xaminxi ε miriyane fe yi

na nan n karahanma,

n xa yabin ti,

n mi fa nɔɛ dijɛ.

³ N bata n konbi xuine mɛ,

koni, n yabin tima nɛn xaxilimayani.

⁴ I mi a kolon ba, waxatin birin,

* **19:25:** Na xunbamana fe mɔn sebɛxi Yuba 9.33 nun 16.19-21 kui.

xabu adamadiine lu bəxən fari,

⁵ a ɲaxudene xunna kenla mi buma,

a Ala kolontarene sɛwan ɲanma nɛn mafuren?

⁶ Hali a te han kore,

hali a xunna sa so kundani,

⁷ a loma ayi nɛn habadan

alo a gbiina.

Naxanye yi a toma,

ne a falama nɛn, e naxa,

‘A minɛn?’

⁸ A danguma nɛn alo xiyena,

a funfun yi lə ayi,

a ɲanma nɛn

alo xiyen kəɛɛn na.

⁹ Muxun naxan yi a matoma,

na mi fa a matoma sənən,

hali a dəxəden mi fa a toma sənən.

¹⁰ A diine karahanxin yi yiigelitəne yii raxɛɛ,

e tan yɛɛɛn yi a nafunle raxɛɛ na muxune ma.

¹¹ Hali a siimayaan to munma yi xunkuya,

a yi sa a gaburun na.”

¹² “Fe ɲaxin ɲaxun a dɛ

alo sukana,

a naxan luxunma a lɛnna bun,

¹³ a naxan madunxunma a dɛ,

a mi waxi naxan xa ɲan,

¹⁴ koni a donseen kunma nɛn a kui,

a findi fəɖəgəən xələn na.

¹⁵ A bata nafunle magerun,

koni a e baxunma nɛn,

Ala e raminima nɛn a kui.

¹⁶ A yi fəɖəgəən xələn nan madunxunma,

səɲin xələn nan a faxama.

17 Kumin nun nənən gbo yamanani
alo baa igena,
koni a mi fa na toma sənən.

18 A tənən naxan sətəxi,
a na raxetema nən,
a mi a donma,
a mi fa a yulaya seene tənən sətəma sənən.

19 Na birin ligama nən
bayo a yiigelitəne jaxankata nən,
a yi e rabejin,
a yi banxina nde tongo
a mi naxan tixi.”

20 “A mi yi wasama a kunfani,
nanara, a nafunla sese mi yi luma.

21 Muxu yo mi tangama a kunfan ma,
koni a herin mi buma.

22 A kontəfilima nən
hali a herini,
təyəan sifan birin yi fa a ma.

23 A na a kuiin nafe,
Ala a xələn nafama nən a xili ma,
a godoma nən a ma alo tulena,
a findi a balon na.

24 Xa a gi wure silanfanna bun,
xalimakuli sula daxin nan sa a yisəxənma.

25 A xalimakunla botinma nən a fatini,
naxan jəe bata sa a bəjen səxən,
koni sayaan magaxuna a suxuma nən.

26 A nafulu ramaraden nafema
dimi gbeen nan tun na.
Təen yi fa a halagideni
muxe mi naxan nadegexi,
muxun naxanye mən na lu a konni,

tεεn yi ne fan gan.

²⁷ Kore xonna a hakene raminima nen kenenni,
baxo xonna yi keli a xili ma.

²⁸ A nafunle yi makuyama a ra nen,
Ala na a xolon nagodo a xili ma laxon naxan yi.

²⁹ Ala fe naxi rabane rananma na kii nin,
Ala na nan findixi a keen na.”

21

Yuba yi Sofara yabi: Nanfera naxudene herini?

¹ Yuba mon yi falan ti, a naxa,

² “E tuli mati,
ε tuli mati n ma falan na,
ε n nalimaniyama na kiini.

³ E tin n xa falan ti,
n na falan ti,
nayi, ε nε n magele nen.

⁴ N na n mawugama adamadiine nan xon ba?
En-en de! Nanfera nayi,
ε waxi a xon a n xa diya?

⁵ E na ε miri n ma fe ma,
ε kabema nen,
ε yi ε yiin sa ε de ra,
ε yi ε dundu.

⁶ Feen naxan birin n sotoxi,
n na n miri ne ma,
n kuisanma nen,
n fatin yi xuruxurun n ma.”

⁷ “Nanfera naxudene mon e nii ra?
Nanfera e siimayaan buma?
Nanfera e senben sotoma?

⁸ E yi e yixetene to sabate e dexon ma,
e yi e mamandenne to.

9 Feene birin lanxi e yii,
e mi gaxuma,
Ala mi e ratərənma.

10 E turane e ɲinge gilene rawuyama ayi waxatin
birin,
e ɲingene diine barima,
e mi faxama.

11 E diine e gima na xun xən
alo xuruse diine, e yi e bodon.

12 E sigin sama kondenna nun tanban xuini,
xulen xuiin nafan e ma.

13 E na e siimayani dangu a faɲin na,
e siga laxira yi bɔɲe xunbenli.”

14 “Anu, e a falama Ala xa,
e naxa, ‘I masiga nxu ra,
nxu mi waxi i ya kirane kolon feni.

15 A lan nxu yi findi Ala Sənbe Kanna konyine ra
ba?

Ala mafanna tənən finde nanse ra nxu xa?”

16 E laxi a ra a hɛrin kanna e tan nan na,
koni, e fe yitənxine raɲaxu n ma.”

17 “E bata ɲaxudene lenpun to tuye sanɲa ma yoli?
E bata e to gbaloni ba?

E bata Ala to e ratərənɲe a xəlɔni ba?

18 E luxi nɛn ba
alo foyen sɛxɛn naxan xalima,
alo wuluwunla xuben naxan yitema?

19 E a falama, e naxa,
‘Ala ɲaxudene hakene saranna ramaraxi e diine
nan xa.’

Koni, e hakene yi lan a xa saran e yetɛɛn nan na,
alogo e xa a kolon.

20 A yi lan e yeṭṭen yi e halagin to,
e yi Ala Senbe Kanna xɔlen min.

21 A denbayaan bɔṭe mundun fa a tan xa
a faxa xanbini?

22 Nde nɔe Ala xaraŋne fe kolonna ma,
a tan naxan malekane makitima?

23 Muxuna nde faxama hɛri gbeen nin,
kɔntɔfili yo mi a ma,
a bɔne xunbelixi,

24 a tuyanxi,

senben mɔn a ra.

25 Muxu gbete bɔne sunuxin yi faxa,
a mi fe fani yo sɔtɔ hali keden pe.

26 Koni, e firinna birin sama benden nin,
kunle yi e don.”

27 “N bata e miriyane kolon ki fani,
e feen naxanye yitɔnxi n xili ma.

28 E a falama nen,
e naxa, ‘Muxu gbeeni ito,
a banxin minen?

Naxuden konna go?

E mi fa na.’

29 Koni, e mi dangu muxune maxɔdinxi ba?
E mi laxi e sereyaan na ba?

30 Gbalon na fa,
fe naxi rabane yi kisi,

Alaa xɔlon na fa,
a mi sese ligama e tan na.

31 Nde e raxɔle e fe raba kiin ma?
Nde e saren fiye e kewanle ra?

32 E na e maluxun,
muxune yi e yengi dɔxɔ e gaburune xɔn,

33 mefemeren bendɛ yelefuxine yi sa e fari.

Dunur̄a muxune birin birama n̄en e f̄ox̄o ra,
gali gbeen yi siga e ȳeε ra.

³⁴ Nanfera nayi ε n masabarima fala fuune ra?
Yanfa falane nan tun ε yabine ra.”

22

*Elifasi a falan saxanden Yuba xa: Hakε kanna
nan Yuba ra yati!*

¹ Teman kaana Elifasi m̄on yi falan ti, a naxa,

² “Adamadiin t̄on̄ona Ala ma ba?

Hali xaxilimana,

a t̄on̄on luma a ȳeε nan tun ma.

³ I na tinxin̄e ayi,

na t̄on̄ona Ala S̄enb̄e Kanna nan ma ba?

Xa f̄e mi i sigati kiin na,

na munanfanna a ma ba?

⁴ I mirixi a ma ba

a Ala i rat̄on̄ma n̄en,

a i xali kiti sadeni,

i to gaxuxi a ȳeε ra?

⁵ I ya fe ɲaxine mi gbo ba?

I hakεne dan mi na.

⁶ I yi tolimaan tongoma i ngaxakedenne yii fuun
nin,

i yi e dugine ba e ma,

i yi e magenla lu.

⁷ I mi yi igen soma muxun yii

min x̄onla naxan ma,

i yi tondi donseen soε kam̄et̄on̄ yii.

⁸ Yamanan yi s̄enb̄emaan nan yii,

wasoden nan yi d̄oxi yamanani.

⁹ I yi kaɲa gilene rax̄et̄ema n̄en e yii genla ra,

i yi kiridine ɲaxankata.

10 Nanara, i rabilinxi luti ratixine ra,
gaxun yi i suxu xulɛn.

11 Nayi, i mi dimini ito toma ba,
i mi fufani ito toma ba
naxan i rabilinxi?”

12 “Ala mi kore xɔnna xan ma ba?
Sarene mato kore, e mate pon!

13 I a falama, i naxa,
‘Ala nanse kolon?

A nɔɛ kitin sɛ kunda dimin xanbi ra ba?

14 Kundana a yɛɛ ma,

a mi sese toma,

a nɛma kore xɔnna rabilinɲɛ.’

15 I mɔn waxi lu feni kira fonni ito xɔn ba,
muxu ɲaxine sigan tima naxan xɔn?

16 E faxan nɛn

benun e waxatin xa li,

alo fufa gbeen banxi kanke xalima kii naxan yi.

17 E yi a falama nɛn Ala xa,

e naxa, ‘I masiga nxu ra.

Ala Sɛnbɛ Kanna nan i tan na,

koni i nɔɛ nanse ligɛ nxu ra?’

18 Anu, Ala nan e banxine rafe nafunla ra.

Ee! Naxudene fe yitɔnxine rapaxu n ma!

19 Tinxindene na e to gbaloni, e sɛwa.

Sɔntarene e magelema nɛn, e naxa,

20 ‘En yaxune bata raxɔri!

Tɛɛn yi e yiiseene halagi.’ ”

21 “Lanna xa lu ɛ nun Ala tagi,

nayi, i bɔɲɛ xunbenla sɔtɔma nɛn,

i hɛrin sɔtɔ.

22 Ala i xaranma naxan ma,

i na suxu,

i yi a falane sa i bəɲeni.

²³ Xa i mən fa Ala Sənbe Kanna ma,
a mən i sənbe soma nən.

I xa tinxintareyaan masiga i konna ra,

²⁴ i xa i ya xema faɲin woli ayi bəxəni,

hanma i sa a bira xude yi gemene longonna ra.

²⁵ Ala Sənbe Kanna nan xa findi i ya nafunla ra,
alo xemaan nun gbeti fixe gbeena i xa.

²⁶ Nayi, i sewan sətoma nən Ala Sənbe Kanni,
i xunna kenla sətə Ala yetagi,

²⁷ i yi a maxandi, a yi i yabi,
i yi i de ti xuine rakamali.

²⁸ Xa i fena nde ragidi,
Ala a rakamalima nən i xa,
kenenna luma nən i ya kiraan birin xən.

²⁹ Ala na muxuna nde rayagi,
i a falama nən
a Ala na ligaxi nən
bayo wasoden nan na kanna ra,
koni, naxan na a yete magodo,
Ala na rakisima nən.

³⁰ Ala nan səntarene xunbama,
nanara, xa i sarɲan,
a i xunbama nən.”

23

Yubaa yabina Elifasi xa: Yuba mi fa Ala toma

¹ Yuba mən yi falan ti, a naxa,

² “N ma mawugan mən findixi muruten nan na to,
n yiin saxi n de ra,

koni n wuga xuiin mən minima.

³ Xa n yi a kolon nun Ala denaxan yi,
n yi sigama nən han a konni,

⁴ n yi n ma mawugan yita a ra,
n yi n xɔnba fala wuyaxi ti a xa.

⁵ Nayi, n yi a kolonma nɛn
a n yabima falan naxan na,
n yi a famu

a naxan falama n xa.

⁶ A yi keɛ n xili ma a sɛnbɛ gbeeni ba?
ɛn-ɛn de, a yi a tuli matima nɛn n na.

⁷ A yi a kolonma nɛn
a muxu faɲin nan falan tima a xa.
Nayi, n yi tangama nɛn kitin ma habadan.”

⁸ “Koni, n na siga sogeteden binni,
a mi na,

n mi a toma sogegododen binni,

⁹ n na a fen n kɔmɛnna ma,
n mi a toma,

n na xɛtɛ n yiifanna mabinni,
n mi a toma.

¹⁰ Anu, a n ma kiraan kolon.

A na n fɛsɛfɛsɛ tɔrɔni,
n sariɲanxin minima nɛn

alo xɛmana.

¹¹ N biraxi a san funfun nan tun fɔxɔ ra,
n lu a kiraan xɔn,

n mi keli a xɔn.

¹² N mi tondi a yamarine suxɛ,
n na a falane birin namara nɛn n bɔɲɛni.

¹³ Koni, a na fena nde ragidi,
nde a ligɛ a na masara?

A na wa naxan xɔn, a na liga.

¹⁴ A naxan nagidixi n ma,
a na nan nakamalima,

anu a mən na fe sifa wuyaxin nagidixi n ma yeen
na.

¹⁵ Nanara, n gaxuma Ala yee ra.

N na n miri, n gaxu a fe yi.

¹⁶ Ala bata n tunnaxələ n ma,
Ala Senbe Kanna bata n nafe gaxun na.

¹⁷ Koni hali dimin to so n ma,
a yi n nabilin,
hali n mi fa sese toma,
n mi n dundu.”

24

*Yuba mən yi falan ti: Nanfera Ala mi jaxudene
makitima?*

¹ “Nanfera Ala Senbe Kanna mi kiti waxatine saxi?
Nanfera naxanye a kolon
ne mi a toma kele muxu jaxine xili ma?

² Muxu jaxine xe bəxəne danne fari sama,
e xuruseene mujama,
e yi e raba,

³ e kiridin nan ma sofali suxuma,
e kaɲa gilən nan ma jinge makankanma tolimani,

⁴ e tərə muxune radinma ayi kiraan xən,
yamanan yiigelitəne birin e luxunma e bun.”

⁵ “Yiigelitəne sigama e wanla ra nən,
e sa e donseen fen burunna ra,
e sa e diine balon fen
alo burunna sofanle tonbonni.

⁶ E sa e xuruseene balon fen
muxu gbete ye xene ma,
e lu jaxudene manpa bogi dənxe ne makentunje.

⁷ E ragenle nan xima kəeen na,
dugi mi e ma,

bitingan mi e yii xunbenla ra.

⁸Tulen naxan fama geyane fari,
na e bənbəma xunbenli,
banxi mi e yii,
e saxi fanyene nan ma.”

⁹“Muxu ɲaxine yiigelitəna diin tongoma a yii doli
saranna ra,

hali kiridina,
e xasunma xijən na a nga yii.

¹⁰Yiigelitəne ragenla nan sigama,
dugi mi e ma,

hali e to malo xidine maxali,
kaməna e ma,

¹¹e oliwi turen bama muxu gbətəne sansanne kui,
e walima manpa rafaladeni,
koni e mi nɔɛ sese minjɛ.

¹²Muxune faxamatəɔn wugama taani,
muxu maxəlxine wugama e mali feen na,
anu na fe mi finde tɛɛna fe ra Ala xa.”

¹³“Kɛnɛnyaan naɲaxu muxu ɲaxine ma,
kira yiyalanxin mi rafan e ma,
e mi sigama a xən.

¹⁴Faxa tiin kelima sogen godo waxatin nin,
a yi yiigelitəɔn nun tɔɔ muxun faxa,
a muɲan ti kɔɛn na.

¹⁵Yalunden ɲinbanna nan maməma,
a a falama nən, a naxa,
‘Muxu yo mi n toma,’
a yi a yɛtagin luxun.

¹⁶Muɲaden banxin dɛɛn kalama kɔɛn nan na,
yanyin na, a yɛtɛ mabalan a konni,
a mi kɛnɛna kolon.

17 Na muxune yanyin fə̀lɔma sogen godo waxatin
nɪn,
e bata dari kɔ̀ɛɛn magaxu feene ra.”

18 “Koni ɛ tan a falama, ɛ naxa,
‘Naxuden xalima nɛn
alo se yelefuxina igen xun ma,
a dɔ̀xɔden yi findi yire dangaxin na bɔ̀xɔn fari,
a mɔ̀n mi fa walima a manpa bili xɛɛn ma.

19 Balabalan kɛsɛne xuyama ayi kii naxan yi sogen
na,
yulubi kanne sigama na kii nin laxira yi.

20 Hali naxanye e barixi,
ne jɪnanma nɛn e xɔn,
e findi donseen na kunle xa,
e fe falan mɔ̀n yi dan.
Nanara, tɪnxɪntareyaan kalama nɛn
alo wudin na bira.’ ”

21 “ ‘Na muxune jaxalan gbantane tɔ̀rɔxi nɛn,
e mi kaɲa gilɛne mali.

22 Koni Ala nɔ̀ɛ sɛnbɛmane raxɔ̀rɛ a sɛnbɛni nɛn,
a na keli, a muxu jaxine halagi.

23 Ala ne luma bɔ̀jɛ xunbenla nun marakantanni,
koni a yɛɛn tima nɛn e sigati kiin na.

24 Na muxune sabatima nɛn waxati di,
koni na xanbi ra, e lɔ ayi,
e kɔ̀nkɔ̀rɔnma nɛn
alo jɔ̀xɔnde xarena,
e xun sinma nɛn
alo se tɔ̀nsɔ̀nna xaba daxina.’ ”

25 “Xa a mi na kiini,
nde n matandɛ,

a n ma falan nakala ayi?”

25

*Bilidadaa falan saxandena: Adamadiine mi tiye
Ala yεtagi*

- ¹ Suxa kaan Bilidada yi Yuba yabi, a naxa,
² “Senben nun magaxuna Ala nan yi,
 a tan nan bɔɲε xunbenla rafama
 han kore xɔnna ma.
³ Nde nɔε a ganla yate?
 A sogen mi tema nde xun ma?
⁴ Adamadiin nɔε tinxinɲε di Ala yεε ra yi?
 Naxan barixi ɲaxanla xɔn,
 na rasariɲanma di?
⁵ Hali kiken mi fixa Ala yεε ra yi,
 hali sarene mi sariɲan.
⁶ Adamadiine tan di nayi,
 naxanye tide xurun
 alo kɔnεne nun kunle?”

26

Yubaa yabin Bilidada xa: I n yabima fuun nin

- ¹ Yuba mɔn yi falan ti, a naxa,
² “I fatan senbetarene maliye yati!
 I bata fa fangatarene malideni!
³ I fatan fekolontaren kawandε,
 i yi a maxadi han!
⁴ Koni i ya falane tima nde xa?
 I falani itoe tongoxi nde yii?”
⁵ “Faxa muxune niine xuruxurunma Ala
 yεεragaxuni laxira yi,
 naxanye bɔxɔ bun igene bun.

- 6 Ala yεεn laxira yiren birin na,
hali sayani muxε mi e luxunηε a tan ma.
- 7 Ala nan kore xɔnni fulunxi na yigenla xun ma,
a bɔxɔn singan na yigenli.
- 8 Ala tulen namarama kundani,
koni kundane mi kalama igen binyen bun.
- 9 A yi a mangaya gbεdεn luxun,
a yi a kundaan sa a yεε ma.
- 10 Ala yi digilinna sa fɔxɔ igen xun ma,
naxan dan findixi kεnεnna nun dimin naralanden
na.
- 11 Kore xɔnna sεnbεtεnne xuruxurunma,
e kabε Alaa xɔlɔn ma.
- 12 Ala bata fɔxɔ igene nɔ a sεnbεni,
a yi ige yi ninginangan Raxabi faxa a xaxili-
mayani.
- 13 A foyen bata kore xɔnna fixa,
a bata ige yi sube ηaxin faxa a yiin na,
sajin naxan a gima.
- 14 A wali xurine nan itoe ra,
nxu a ηununηunun xuiin nan tun mεma.
Nayi, nde nεε a sεnbεn galan xuiin kolonηε?”

27

Yuba mɔn yi yabin ti: Sɔntaren nan n na

- 1 Yuba mɔn yi falan ti, a naxa,
- 2 “N bata n kɔlɔ habadan Ala yi,
naxan tondixi n ma kitin sε,
Ala Sεnbε Kanna
naxan n niin nafexi xɔlɔn na,
- 3 xa n niin mɔn n yi,
xa Alaa foyen mɔn soma n ηεeni,
- 4 n bata n kɔlɔ

n dεεn mi tinxintareya falan tiyε,
wule yo mi minε n dε.

⁵ Na miriyaan makuya n na,
n xa ɲɔndin fi ε ma.

Han n yi faxa,
n mi n ma fetareya wanle kalε,

⁶ n luma nεn tinxinni,
n mi a beɲɲε mumε,
n xaxinla mi n yalagε n ma simayani mumε!”

⁷ “N yaxun nan lan a yatε ɲaxuden na,
naxan kelima n xili ma,
na xa yatε tinxintaren na!

⁸ Ala kolontarena a yigin sama nanse yi,
Ala na a niin ba a yi?

⁹ Tɔrɔn na fa a ma,
Ala a gbelegbele xuiin namε ba?

¹⁰ A sεwan sɔtε Ala Sεnbε Kanna yii ba?
A Ala maxandε waxatin birin ba?”

¹¹ “Iki, n na Ala sεnbεn yitama nεn ε ra,
n mi Ala Sεnbε Kanna miriyane luxunma ε ma.

¹² ε birin bata a to ki faɲi,
nayi, nanfera ε yetε luma fe fuune yi?”

¹³ “Ala nan kεeni ito ramaraxi ɲaxuden xa,
ɲaxankata tiin naxan sɔtɔma Ala Sεnbε Kanna yii
fa fala:

¹⁴ Xa e diine wuya,
e faxama yεngεn nin,
donseen yi dasa e yixεtene ma.

¹⁵ Naxanye na lu e xanbi ra,
furen yi ne faxa,

e kaɲa gilene mi e wugama.

¹⁶ Hali e gbeti fixɛn makɔ

alo burunburunna,

e nun dugina alo borona,

¹⁷ tinxin muxune nan e dugine ragodoma e ma,

sɔntarene nan e gbeti fixɛni taxunma e ra.

¹⁸ E banxine kala ɲaxun

alo dondoli xuyenna,

alo kantan muxuna bubuna.

¹⁹ E sama nɛn nafulu kanyani,

koni a danna nan na ra,

e na xulun,

e lima nɛn sese mi na.

²⁰ Gaxuna e ratɛɛnama nɛn

alo fufana,

wuluwunla yi e xasun kɔɛɛn na.

²¹ Sogeteden foyen yi e tongo,

a yi e xali wulani,

a yi e ba e dɔxɔdeni,

²² a yi e radinɲɛ ayi kininkinintareyani,

e yi e gi a sɛnbɛn bun ma.

²³ Yamaan yi e yii bɔnbɔ e magele feen na,

muxune yi kolin e dɔxɔde fonne birin kala kii ma.”

28

Fekolonna wundona

¹ “Nɔndin na a ra,

gbeti wure fixɛn geden na,

xɛmaan fan nasariɲanden na,

² wuren bama bɛndɛn nin,

wure gbeela fan bama gɛmɛn nin.

³ Wuren fen muxune kɛnɛna raminima dimin

nin bɔxɔn bun,

e godoma wuren fenɲɛ han a dandena,

e wuren fen naxan luxunxi dimini bɔxɔn bun.

⁴ Wuren fen muxune yili tilinxine gema burunna
ra,

muxu gbete yo mi sigɛ denaxan yi,

e makuya muxu gbete ra,

e singanxin nan walima e yinle ra lutine ra.

⁵ Bɔxɔ xɔnna donseen fima en ma,

koni, a bunni maxaxi alo tɛɛn nan a ganxi.

⁶ Gɛmɛ mamiloxi faɲine toma fanye yirene nin,
xɛma fuɲin toma bendɛn nin.”

⁷ “Dugane mi na bɔxɔ bun kirane kolon,
sɛɛn yɛɛn mi ne toma,

⁸ burunna sube yo munma siga e xɔn,
yata yo munma dangu e xɔn.

⁹ Koni, muxun susuma fanyen gɛ,
a yi geyane ge han e danna,

¹⁰ a folon gema fanyene yi,

a yi se kɛndɛne birin to a yɛɛn na,

¹¹ a yi xude xunne xɔri,

naxan luxunxi,

a yi na ramini kɛnɛnni.”

¹² “Koni, fekolonna minɛn yi?

Xaxilimayaan dɔxi minɛn yi?

¹³ Adamadiine mi a saren kolon,
a mi niiramane yɛ bɔxɔ xɔnna fari.

¹⁴ Fɔxɔ ige gbeena a falama,

a naxa, ‘A mi n tan yii.’

Baan fan a falama,

a naxa, ‘A mi n tan yii.’

¹⁵ Fekolonna mi sɔte xɛmaan xɔn,

a mi sarɛ gbeti fixɛn na,

16 xεmaan naxan kelima Ofiri yamanani,
 a mi sɔte na ra,
 hanma onixi γεμε tofajina,
 hanma γεμε mamiloxi fajina.

17 A mi se xεmaan ma,
 a mi se kilasi γεμε fixe fajin ma,
 a mi masare xεma fajin goronna ra.

18 A dangu korala γεμε tofajin
 nun γεμε gbete ra
 naxan fixa alo dayimuna.
 Fekolonna dangu bɔxɔ bun nafunla birin na.

19 Topasi γεμε fajin
 naxan keli Kusi yamanani,
 a mi se na ma,
 a mi misale xεma sensenna ma.”

20 “Nayi, fekolonna kelima minen yi?
 Xaxilimayaan dɔxi minen yi?

21 A luxunxi niiramane birin ma,
 hali xɔliin naxanye kore xɔnna ma,
 ne mi a toma.

22 Sayaan nun laxira yi a fala,
 e naxa, ‘Nxu a xinla nan gbansan mexi.’ ”

23 “Koni, Ala a kiraan kolon,
 a tan nan keden a dɔxɔden kolon,

24 bayo a tan nan toon tima
 han bɔxɔn danna,
 a seen birin toma kore xɔnna bun.

25 A tan foyen senben danna saxi,
 a yi igene danna sa,

26 a yi tulen danna sa,
 a yi galanna kiraan sa.

27 Nayi, Ala yi fekolonna to,

a yi a fεsεfεsε, a yi a makεnεn.

²⁸ Na xanbi ra,

a yi a fala adamadiine xa, a naxa,

‘Marigin yεεragaxun nan findixi fekolonna ra!

Xaxilimayaan nan fe naxin matangan na!’ ”

29

Yubaa xun mafalana: Waxati danguxine yi naxun

¹ Yuba mɔn yi falan ti, a naxa,

² “Xa n yi luyε nun

alo waxati danguxine yi,

na yi lanɲε!

Na waxati danguxine yi,

Ala yi yengi dɔxi n xɔn nun,

³ a lenpun yi dεgεma n xun ma,

n yi sigan tima a kεnεnna nin

hali kɔεεn na.

⁴ N yi kendeε,

Alaa xanuntenyaan yi n konni.

⁵ Na waxatini,

Ala Senbε Kanna mɔn yi n xɔn,

n ma diine birin mɔn yi n dεxɔn,

⁶ n yi n sanne maxama nɔnɔn fεnεn nan na,

hali turen yi minima fanyeni n xa!

⁷ Na waxatini,

n na yi mini siga taan so dεεn na,

n sa n ma gbɛdεn dɔxɔ yamaan malandeni,

⁸ banxulanne yi n to,

e yi xεtεma nεn,

fonne yi keli,

e lu tixi n yεtagi,

9 kuntigine yi e falan dan,
e dundu,

10 mangane yi e falane dan,
e lenne yi xidi e de kankeni.

11 Muxu yo na yi n ma falane me,
na kanna yi a falama nen n ma a dubadiina.
Muxu yo na yi n to,
a yi n matoxo,

12 amasoto n yi yiigelitone ratangama
naxanye yi e mawugama n xa,
n yi kiridine ratanga
muxu yo mi naxanye malima.

13 Saya furen yi muxun naxanye ma,
ne yi dubama n tan nan xa,
n yi kapa gilen nasewama.

14 Tinxinyaan yi ragodoxi n ma
alo n ma domana,
kiti kenden nan yi findixi n ma dugin nun n ma
komotin na.

15 N tan nan yi findixi danxutoon yeene ra,
n tan nan yi madontoon sanne ra.

16 N yi findixi toro muxune fafe ra,
n yi xorene xun mayenge kitini.

17 N tan nan yi tinxintarene senben kalama,
n yi e se tongoxine ba e yii.

18 Nayi, n yi a fala n yete ma,
n naxa, 'N faxama nen sabatini,
n ma loxone gboma ayi nen
alo jemensinna,

19 n luma nen alo wudina,
naxan salen sinxi igeni,
xiila sama naxan yii ra koenen na.

20 N ma binyen gboma ayi nɛn,
n sɛnbɛn mi ɲanma mumɛ,
a lu alo xali bandunxina.’ ”

21 “Na waxatini,
muxune yi e tuli matima n na sabarini.
N na yi e kawandi,
e yi e dundu.

22 N na yi falan ti,
e mi yi a matandima.
N ma falane yi luxi nɛn e xa
alo tulen naxan godoma bɔxɔ xaren ma.

23 E yi n mamɛma nɛn
alo e tulen mamɛma kii naxan yi,
e dɛɛne yi lu yibixi n bun
alo muxun naxanye tulen mamɛma soge furen na.

24 E na yi yigitɛgɛ,
n yi e ralimaniya,
e mi yi wama fula feni n ma fanna ra.

25 N tan nan yi dɔxi e xun na,
n kiraan yita e ra,
alo mangana a ganla xun na,
alo muxun naxan tɔrɔ muxune masabarima.”

30

Yubaa xun mafalana: Tɔrɔya waxatin bata fa

1 “Koni iki,
n bata findi magele seen na diidine xa,
naxanye babaye yi raɲaxu n ma,
han n mi yi tinɲɛ
e lu n ma barene yɛ
n ma xuruseene kantandeni.

2 E babane yi nɔɛ nanse ligɛ n xa e sɛnbɛni?

E senben birin bata yi jan.

³ Kamen nun taron bata yi e raxadan,

e yi donseen fenma tonbonna nin,

⁴ e yi donseen fenma fatonne nin burunna ra,
budemaan nan tun yi e yii balon na.

⁵ E yi kedixi muxune ye,
muxune gbelegbele e foxo ra
alo mujadene nan yi e ra.

⁶ E yi e banxine tima geya kankene nan na,
e nun yili yirene nun faran yinle ra.

⁷ E yi wugama fatondine nin
alo sofanle,
e yi sa e sa janle yi.

⁸ Xaxilitarene nan ne ra,
xili mi e ra,
naxanye yi kedima gbelemen na yamanani.”

⁹ “Koni iki,
n bata findi magele seen na e sigine yi,
e lu n konbe tun.

¹⁰ N najaxu e ma,
e masigama n na.

E mi sikema degen namine n yetagi.

¹¹ Bayo Ala bata n senben kala,
a yi n nayarabi,
e mi fa yagima feen lige n na.

¹² Muxu kobine kelima n xili ma n yiifanna ma,
e katama n nabiradeni e sanne ra,
e n yengema
alogo e xa n halagi.

¹³ E bata n ma kirane kala.
Birin kataxi gbalon xa n soto,
e mako mi muxu yo ma na feni.

14 E fa n yengema
alo sofane na fu taan ma
e yinna rabira.

E mi sikema fadeni n xili ma
n naxankata waxatini.

15 Gaxun bata n nabilin,
n ma binyen bata siga
alo foyen nan a xalixi,
n ma herin waxatin bata dangu
alo kundana.”

16 “Iki, n niin bama n yi.

Tɔɔɔ lɔxɔne bata n li.

17 Xɔlena n suxuma kɔɛɛn na
han n xɔnne,
naxan dan mi na.

18 Ala n suxuma a senben birin yi n ma domain
ma,

a yi n yideten

alo doma kɔɛɛn naxan muxune kɔeni detenma.

19 A bata n woli boroni.

N bata lu

alo xuben nun burunburunna.”

20 “N ma Ala, n na i xilima,

koni i mi n yabima.

N tima i yetagi,

koni i n matoma nen gbansan.

21 I bata i yee xɔdɔxɔ n ma,

i n yenge i senben birin na.

22 I bata n lu foyeni, a lu sigen na.

Wuluwunla n xalima na xun xɔn.

23 N na a kolon a i n xalima sayaan nin,
niiramane birin sigama denaxan yi.”

24 “N mi yi tərɔ muxune mali ba,
naxanye n xili e ɲaxankatani?

25 Naxanye yi tərɔxi,
n mi wuga ne xɔn ba?

N bɔɲɛn mi yi sunu yiigelitɔne fe ra ba?

26 N yengi yi fe faɲine nan ma,
koni fe ɲaxine bata fa.

N yi kɛnɛnna nan mamɛma,
koni dimin bata fa.

27 Xabu tərɔna n sɔtɔ,
n kui seene ɲinma.

28 N sigan tiin dimin nan tun yi,
n mi sogen toma mumɛ!

N tima yamaan tagi,
n yi e mafan n mali feen na,

29 n wuga xuiin minima alo kankone,
alo dangaranfulene.

30 N fati kidin bata fɔrɔ n ma,
a yi koyen.

Fati mawolonna bata n xɔnne yili.

31 N ma kondenna bata findi sunu sigi sa seen na,
n ma xulenna yi findi wuga seen na.”

31

Yubaa xun mafalan danna

1 “Nxu nun n yeɛne bata layirin xidi fa fala
n nama sungutunna mato kunfani.

2 Xa n na liga,

Ala nanse rafɛ n ma keli kore?

Ala Sɛnbɛ Kanna kɛɛn mundun nafama n ma keli
kore?

3 Halagin mi fama tinxintareyaan xan xɔn ba?

Gbalon mi fama hake kanne xan xa ba?

4 Ala mi n sigati kiin toma ba?
A mi n san funfune birin yatɛn kolon ba?”

5 “Na ma, n sigan ti nɛn fuyantenyani ba?
N sanne yi birama yanfan nin ba?

6 Ala xa n sa sikeli tinxinxin fari,
a yi n ma fetareya wanle to.

7 Xa n keli nɛn a kiraan xɔn,
xa n bɔɲɛn yi bira n yɛɛn fɔxɔ ra,
xa xɔsi yo yi lu n yiine ra,

8 nayi, n naxan sixi,
gbɛtɛ xa na don,
muxune yi n ma sansine matala na bɔxɔn ma.”

9 “Xa n bɔɲɛn kunfa nɛn ɲaxanla nde xɔn,
xa n dɔxɔ nɛn n dɔxɔ bodena ɲaxanla yɛɛ ra,

10 nayi, n ma ɲaxanla xa lu xɛmɛ gbɛtɛ bun,
e nun xɛmɛ gbɛtɛye yi kafu.

11 Amasɔtɔ xa n yi na liga nun,
n ma yalunyaan yi findima fe haramuxin nan na,
na yi findi hakɛn na kitisane naxan natɔrɔɲɛ.

12 N ma kalan yi findin tɛɛn na
naxan yi n ganma han a n halagi fefe,
a yi n hɛrisigɛn birin kala.”

13 “N tondi nɛn kiti kɛndɛn sɛ n ma walikɛne xa ba,
e mawuga n fari waxatin naxan yi?

14 Xa n yi na liga nun,
n nanse ligɛ Ala na keli waxatin naxan yi?
A na na feen fɛsɛfɛsɛ,
n na a yabima nanse ra?

15 Amasɔtɔ a tan Ala keden peen nan nxu birin
daxi,

e tan nun n tan nxu ngane kui.”

16 “N tondi nen tərɔ muxune maxədinna yabɛ ba?
N kaɲa gilene lu nen e yigitɛgɛni ba?

17 N kedenna donseen don nen ba,
n mi se so kiridine yii?

18 Anu, xabu n foningɛ waxatini,
n lu nen kiridine masuxɛ
alo e fafane.

Xabu n da,
n na n yengi dɔxi kaɲa gilene xɔn.

19 N yiigelitɔɔn to nen ba,
dugi mi yi naxan yii,

hanma tərɔ muxuna marabɛnna yi naxan ma,

20 n mi yi e marabɛri ba n ma yɛxɛɛ xabe dugi
binyene ra,

alogo e xa duba n xa?

21 Xa n na n yiini te nen kiridin xili ma,
bayo n kitisane maliin sɔtɔma nen,

22 nayi, n tungunna xa ba n fanna ra,
n yii tɔnsɔnna yi bolon n tɔnxɔnna ra.

23 N mi yi na ligɛ bayo n gaxuxi Alaa gbalon yɛɛ ra,
n mi nɔɛ tiyɛ a yɛtagi a nɔrɔni
xa n yi na liga nun.”

24 “N yi n yigin sa xɛmani ba?

N yi a fala, n naxa,

‘I tan nan n kantan seen na?’

ɛn-ɛn de!

25 N sɛwa nen n ma hɛrigɛ gbee kanyaan na ba,
n nafunla naxanye sɔtɔ?

26 N to sogen to xɔɛ,

hanma n to kiken nayabuxin to kore xɔnna ma,

27 n bɔɲɛn mi kunfa wundoni.

N mi e batu mumε.
 28 Xa n yi na liga nun,
 na yi findima nen haken na
 kitisane naxan natɔrɔnɛ,
 nayi n bata yi Ala rame nun
 naxan kore xɔnna ma.”

29 “N sewa nen n yaxuna ɲaxankatan na ba?
 N na n bodon nen ba,
 fe ɲaxine to a li?

30 N mi n yaxune danga
 alogo Ala xa e faxa,
 bayo n mi tinɲε yulubin tongε n fala xuine xɔn.

31 Naxanye birin yi fama n konni,
 ne yi a falama nen, e naxa,
 ‘Muxun birin lugoma suben na Yuba konni.’

32 Xɔɲen mi yi xima tandeni mumε,
 n yi n ma dεen nabima nen dangu muxune xa.

33 N na n ma murute feene luxun nen ba
 alo adamadi gbeteɲe?
 N na n hakenε luxun n yeɲe yi ba?

34 N yi gaxuxi yamana falan nan na ba?

I laxi a ra
 a n yi gaxuxi denbayane maraɲaxun nan yeε ra ba,
 han n yi n dundu, n lu n konni?

35 A yi rafaɲɛ n ma
 n ma mawuga xuiin yi rame!
 N ma fala dɔnxene ni i ra,
 n na n yii fɔxɔn sama naxan ma,
 Ala Senbe Kanna xa n yabi.
 Xa n yaxun yi mawuga kedɛn sebe n xili ma,
 na yi rafaɲɛ n ma.

36 N yi a sama nen n tungunna ma,

n yi a so n xunna alo manga kəmōtina.
³⁷ N nan n sigati kiin yebama nen a xa,
 n yi fa a yetagi alo kuntigina.”

³⁸ “N ma bəxən yi gbelegbele n xili ma ba?

N ma xεene yi e mawuga n fari ba?

³⁹ N yi muxune bogi seene don ba,

n mi e saren fi?

N yi e kanne tərɔ ba?

⁴⁰ Xa n yi na liga nun,

nayi, ɲanle xa sabati n ma xεene ma,

benun murutun xa sabati,

sεxεn yi sabati,

benun fundenna xa sabati.”

Yubaa falane danna ni ito ra.

32

Elihu a falana

¹ Elifasi nun Bilidada nun Sofara yi ba falan tiye Yuba xa, bayo a yi a yete mirixi tinxinden nan na.

² Nayi, Elihu yi xɔlɔ, Busi kaan Barakeli a dii xεmen naxan Rami xabilani. A xɔlɔ Yuba xili ma, amasɔtɔ a yi a falama nen a a tinxin Ala yetagi. ³ A mən yi

xɔlɔ xεme saxanne ma, bayo e mi yabi faɲin sɔtɔxi Yuba ra, na feen yi lu alo Ala nan findixi fe kalan na. ⁴ Bayo e yi fori a xa, Elihu yi a sabari, a munma yi falan ti Yuba xa. ⁵ Koni Elihu to a to yabi mi yi fa xεme saxanna ne de, a yi xɔlɔ.

⁶ Nayi, Elihu, Busi kaan Barakeli a dii xεmen yi falan ti, a naxa,

“N tan nan mən foningeyani,

fonna nan ε tan na,

nanara n yi xuruxurunma,
n gaxu n ma kolonna yite ε ra.

⁷ N yi a mirixi nen, n naxa,
‘Fonne nan lanma e falan ti,
fonne nan lan e fekolonna xaranna ti.’

⁸ Koni ɲɔndin naxan na,
naxan xaxinla fima muxun ma,
niin nan na ra,
naxan kelima Ala Senbe Kanna niiraxinli.

⁹ Siimayaan xa mi tun fama fekolonna ra,
kiti kenden kolonna mi fama foriyaan xan xɔn tun.

¹⁰ Nanara, n na a falama, n naxa,
‘Yuba, i tuli mati n fan na.
N fan xa n ma kolonna yita i ra.’ ”

¹¹ “Han iki, n bata ε falane rame,
n yi waxi ε fe kolon falane nan name fe yi,
han ε yi ε falane yeba.

¹² N na n tuli matixi nen ε ra ki faɲi,
koni ε tan sese a fala mi Yuba kenexi,
ε tan sese mi a falane yabixi a faɲin na.

¹³ E nama a fala, ε naxa,
‘Nxu bata yabin sɔtɔ fekolonni fa fala
Ala nan keden nɔɔn sɔte Yuba ma,
muxun mi a ra.’

¹⁴ Yuba mi a falane tixi n tan xan xili ma,
n mi a yabima alo ε tan.”

¹⁵ “Yuba, i lanfane bata tunnaxɔɔ e ma,
e mi fa i yabima,
fala mi fa e xɔn.

¹⁶ N mɔn xa lu sabarixi ba,
hali e to mi fa fala tima,
bayo e bata e dundu,

e mi fa yabi tima?

¹⁷ N fan waxi n ma yabin ti feni.

N fan waxi n ma kolonna yita feni,

¹⁸ bayo fala gbegbe n kui,

n xaxinla n nadinma n xa falan ti,

¹⁹ na bata n bɔɔɛn nate,

alo manpa nɛnɛn naxan wuyenna a sa seen bal-
anxini bɔma.

²⁰ N xa falan ti, nanara a godɛ,

n xa n dɛni bi, n yi n ma yabin fi.

²¹ N mi muxu yo rafisama a bode xa.

N mi muxu yo matɔxɔma.

²² A yɛtɛna, n mi fatan muxu matɔxɛ,

xanamɔ, naxan n daxi

na yi n faxama nɛn mafuren.”

33

*Elihu a falane: Ala muxune maxadima tɔrɔyaan
nan xɔn*

¹ Elihu mɔn yi a fala Yuba xa, a naxa,

“Yuba, iki i tuli mati n ma falane ra,

i tuli mati n ma falane ra ki fajɪ.

² N nan n dɛni bima,

n falan ti i xa.

³ N ma falane n ma bɔɔɛ fajɪyaan nan makɛnɛnma,

n na n ma kolonna ɲɔndin nan falama i xa.

⁴ Alaa Nii Sariɲanxin nan n daxi,

Ala Sɛnbɛ Kanna niiraxinla nan niin biraxi n yi.

⁵ N yabi, xa i nɔɛ,

i yitɔn, i fa n yabi n yɛtagi.

⁶ En birin lan Ala yɛtagi,

n fan baxi bɛndɛn nin.

⁷ Nayi, i nama gaxu n tan yɛɛ ra,

n mi i ɲaxankatama.”

8 “Koni, i fala xuiin mɔn n tunla ma,
n bata i ya falane me dɔxɔ wuyaxi,

9 i naxa, ‘Fe yo mi n na,
murutede mi n na Ala ma.
N sariɲan, hake mi n ma.

10 Anu, Ala mɔn feen toma n na,
a n yatexi a yaxun na.

11 A n sanne sama kutun na,
a yeen tixi n sigati kiin birin na.’ ”

12 “Koni, na feen ma,
n xa a fala i xa, ɲɔndi mi i xa,
amasɔtɔ Ala dangu adamadiin birin na.

13 Nanfera i a matandima,
a to mi a dentegema i xa?

14 Anu, Ala falan tima muxune xa kii wuyaxi,
koni e mi e tuli matima a ra.

15 A falan tiin muxune xa xiyene
nun fe toni kɔeen na.

Xixɔli gbeen na dangu muxune ma,
e nɛma saxi e sadene ma,

16 nayi, Ala yi feene yita muxune ra,
a yi e rakolon,

17 alogo a xa muxune ba e wali ɲaxine yi,
a yi e ratanga wason ma.

18 Nayi, Ala muxun niin natangama nen gaburun
ma,
a yi a rakisi laxira yi.”

19 “Ala mɔn muxun natɔrɔnma tɔrɔn na,
naxan a rakankanma a sadeni,
a xɔnne yi lu a xɔle.

20 Nayi, donseen yi rapaxu a ma,
hali donse rapaxumene.

21 A yi doyen mafuren, a yi xosi,
han a xonna naxanye mi yi toma,
ne yi mini kenenni.

22 A yi maso gaburun na,
a niin yi so saya malekane yii.”

23 “Koni, na yi lan
xa Alaa malekana nde fa a fema,
naxan finde tagi yiton keden peen na wuli ke-
denna ye,
a kira tinxinxin yita a ra.

24 Malekan yi kininkinin a ma, a naxa,
‘Ala, i nama tin a xa godo gaburun na,
n bata a xunbaan soto.’

25 Nayi, na muxun fatin mon yi a dii jare senben
soto,
a mon yi senben soto
alo a foninge waxatina.

26 Nayi, na muxun na falan ti Ala xa,
a yi a yabi,
a yi fa gbelegbele Ala yetagi sewani,
amasoto Ala bata a tinxinyaan saren fi a ma.

27 A luma sigin se nen yamaan yetagi,
a naxa, ‘N yulubin tongo nen,
n yi sariyan kala,
koni Ala mi na saranxi n na.

28 Ala bata n niin natanga gaburun ma,
n luma nen kenenna nin.’ ”

29 “Ala na birin ligama,
a ligama nen sanja ma wuyaxi muxune xa,

30 alogo a xa e niin natanga gaburun ma,

alogo e xa lu e nii ra keɛɛnni.”

31 “Yuba, i tuli mati n na ki faɲi!
I dundu, n xa falan ti i xa.

32 N yabi,
xa falana nde i xɔn, falan ti,
amasɔtɔ n waxi i ya tinxinyaan to feni.

33 Xanamu, i tan nan lan
i tuli mati n na,
i dundu,
n xa i xaran fekolonna ma.”

34

Tinxinna kanna nan Ala ra

1 Nayi, Elihu mɔn yi falan ti, a naxa,
2 “Fekolonne, ε n ma falane rame,
ε tan xaxilimane, ε tuli mati n na!
3 Bayo, muxun tunla nɔε falane feɛfeɛɛ nɛn,
alo a dɛɛn to nɔε donse faɲin kolonɲɛ.
4 En birin xa kiti keɛɛɛn fen,
en na a kolon en bode tagi naxan fan.”

5 “Yuba bata yi a fala,
a naxa, ‘N tinxin,
koni Ala mi tinxi kiti keɛɛɛn se n xa.

6 Yoona n tan nan xa,
koni n yatɛxi wuleden nan na.
N ma furen mi yalanma,
hali n to mi murutɛxi Ala ma.’ ”

7 “Muxun mundun na
naxan luxi alo Yuba?
A magelen tima
alo a igen minma kii naxan yi,
8 a birama fe ɲaxi rabane fɔxɔ ra,

e nun ꞑaxudene sigan tima,
 9 bayo Yuba bata yi a fala,
 a naxa, ‘Muxun mi sese sɔtɔma,
 a na kata e nun Ala xa lan.’ ”

10 “Nayi, xaxilimane,
 ε tuli mati n na!
 Ala mi ꞑaxu mumε!
 Tinxintare mi Ala Sɛnbε Kanna ra mumε!
 11 Ala muxune saranma e kɛwanla nan na,
 a birin suxu a sigati kiin xɔn.

12 Nɔndin nan na ra,
 Ala mi fe ꞑaxin ligama!
 Ala Sɛnbε Kanna mi kiti kɛndɛn kalama!

13 Nde Ala dɔxi bɔxɔn xun na?
 Nde dunuꞑa birin taxuxi a ra?

14 Xa Ala yi mirixi a yetε nan tun ma,
 a yi a niin namara a yetε xa,

15 nayi, daliseene birin yi faxama nɛn sanꞑa ma
 kedenni,
 adamadiine mɔn yi xetε bɛndɛni.”

16 “Yuba, xa i xaxinla na,
 ito rame,
 i tuli mati n fala xuine ra.

17 Kiti kɛndɛn ꞑaꞑaxu naxan ma,
 na nɔε mangayaan ligε ba?
 I suse tinxinden yalagε ba,
 a tan naxan sɛnbε kanna ra?

18 Ala nan keden pe nɔε suse a fale mangan xa,
 a naxa, ‘Fuyantenna!’

Ala nan tun a fale kuntigine xa,
 a naxa, ‘Naxudene!’

19 Ala mi kuntigine rafisama e bode xa,

a mi yiigelitəən nun nafulu kanna tagi rasaxi,
amasəto a tan nan e birin daxi.

²⁰ E birin faxama nən.

Kəe tagini, Ala na e yigisan,
e raxəri, sənβemane fe yi godo.

Na mi fatama muxu yo ra.”

²¹ “Ala yəən tixi muxune sigati kiin birin na,
a e san funfune birin yatəma.

²² Dimi yo mi fa na,

fe ɲaxi rabane nəe e luxunɲe naxan yi.

²³ Ala mako mi fa muxune kəɲaan fəsəfəsən ma,
benun a xa e xali kiti sadeni.

²⁴ A hayu mi fa sənβemane fenna ma,

benun a xa e kala,

a mən yi muxu gbete dəxo e funfuni.

²⁵ Nəndin nan na ra, a e kəwanle kolon.

Kəe kedenna ra, a yi e ba, a yi e faxa.

²⁶ A e ɲaxankatama nən yamaan yətagi

alo fe ɲaxi rabane,

²⁷ bayo e bata xete Ala fəxo ra,

e yi a sariyane birin beɲin.

²⁸ E yi yiigelitəne ɲaxankata

han e yi e xuini te Ala ma.

Nayi, Ala yi tərə muxune wuga xuiin name.”

²⁹ “Koni, xa Ala lu dunduxi,

nde a yalage?

Xa a a yətagin luxun,

nde nəe a toe?

Anu, a mən luma muxune nun siyane birin xun na
nən

³⁰ alogo Ala kolontaren nama dəxo mangayani,
naxan findima kalan na yamaan xa.”

31 “A nɔɛ ligɛ nɛn,
 muxuna nde yi a fala Ala xa, a naxa,
 ‘N bata kalan ti,
 koni n mi fa fe ɲaxin ligama sɔnɔn.

32 N mi naxan toma, na yita n na.
 Xa n bata tinxintareyaan liga,
 n mi fa a ligama sɔnɔn.’

33 Ala lan a xa na kanna ratɔrɔn
 fata i miriyaan na ba?

I tan naxan Ala rasɔtɔma,
 i tan naxan tondixi Ala ra.
 I tan nan lan i yi a yɛba,
 n tan mi a ra,
 i miriyaan fala.”

34 “Xaxilimane a falama nɛn n xa,
 e nun fekolonna
 naxanye n xuiin namɛma, e naxa,

35 ‘Yuba falan tima fekolontareyaan nin,
 xaxilimaya mi a falane ra.’

36 A lan Yuba yi lu kitin dɛ
 han a danna,
 bayo a falan tima alo fe ɲaxi rabana.

37 A mɔn murutɛn sama a yulubin fari,
 a Ala magelema en yɛtagi,
 a falane mi ɲanma Ala xili ma.”

35

Elihu a falane: Fe fuun nan Yubaa falane ra

1 Nayi, Elihu mɔn yi falan ti, a naxa,
 2 “I laxi a ra a ɲɔndina i xa ba?
 I yi a fala, i naxa,
 ‘N tinxin Ala yɛɛ ra yi.’

³ Koni, i mən a falama,
i naxa, ‘N to mi yulubi ligaxi,
na tənən nanse ra n tan xa?’ ”

⁴ “Awa, n tan nan i yabima,
e nun i xəyin naxanye i fəma.

⁵ I yεen ti kore, i kundaan mato,
e mate i xun ma pon!

⁶ Xa i yulubin liga,
na sa Ala tərε mənni ba?
I ya murutən na gbo ayi,
na nanse ligε a ra?

⁷ Xa i tinxin, na nanse fima Ala ma?
A nanse sətəma i yii na ma?

⁸ I ya fe ɲaxine muxune nan tun tərəma,
i ya tinxinyaan munanfanna muxune nan ma.”

⁹ “Naxankatan na gbo ayi yamaan ma,
e mawugama nən.

Sənβəmaan na e tərə,
e xui ramini malina fe ra.

¹⁰ Koni, muxu yo mi a falε, a naxa,
‘Ala minən, a tan naxan n daxi?

A muxune rawekilema e βetin ba dimini,

¹¹ a en xaranma burunna subene keɲane xən.

A fekolonna fi en ma xəline kiine xən.’

¹² Na muxune gbelegbelema malina fe ra,

koni Ala mi e yabima,

bayo e tan findixi fe ɲaxi rabane nun wasodene
nan na.

¹³ E gbelegbelema fuyan,

Ala mi e ramεma,

Ala Sənβε Kanna mi a tuli matima e xuiin na.

¹⁴ A i xuiin namεma di nayi,

i tan naxan a falama a i mi a toma?

I yi a fala a i bata i ya kitin so a yii,
i a tan nan mamεma!

¹⁵ Iki, bayo Alaa xəlɔn munma fa,
e nun a mi a tuli matixi murutε falane ra,
¹⁶ nayi, Yuba luma a fala fuun nan tun tiyε,
a yi fekolontare falane rawuya ayi.”

36

*Elihu a falane: Ala adamadiine xaranma kii
naxan yi*

¹ Elihu mɔn yi siga falan ma, a naxa,

² “I mɔn xa tin ndedi, n xa i xaran,
amasɔtɔ fala gbegbe mɔn n xɔn
n naxan falε i xa Ala fe ra.

³ N nan n ma kolonna fenma yire makuyen nin,
n yi yoon fi Ala ma naxan n daxi.

⁴ Wule mi n ma falane ra mumε.
N tan naxan be i yetagi,
n ma fekolonna kamalixi.”

⁵ “Ala sɛnbɛn gbo yati,
a mi muxu yo rawolima ayi.
A sɛnbɛn gbo a xaxilimayaan xɔn.

⁶ A mi ɲaxudene luma e nii ra.
A kiti kɛndɛn sama yiigelitɔne xa.

⁷ A mi a xun xanbi soma tinxin muxune yi,
koni a e fe yitema nɛn,
a yi e dɔxɔ manga gbɛdɛne yi habadan.

⁸ Xa e xidixi yɔlɔnxɔnne ra,
xa e tɔrɔni,

⁹ Ala e kɛwanle nan makɛnɛnma e xa na kiini,
e nun e murutε feene
e naxanye ligaxi wasoni.

¹⁰ A yi e xaran,

a e xa e tuli mati e xuru falane ra,
 a yi e yamari,
 a e xa xεε e hakeη fɔxɔ ra.

11 Xa e tuli mati,
 e yi a yamarin suxu,
 e siimayaan danguma herin nin,
 e yi e dunuηa yi gidin ηan sewani.

12 Xa e mi a rame,
 e faxama neη yεngeni,
 e halagi e fe kolontareyani.”

13 “Ala kolontarene nan xɔlɔn namarama,
 e mi Ala maxandima malina fe ra
 hali a na e ratɔrɔn.

14 E faxama e foningeyaan nin,
 e siimayaan yi rapan yagin ma yalundene tagi.

15 Koni, Ala tɔrɔ muxune rakisima
 e tɔrɔn nan xɔn,
 a yi e rakolon ηaxankatan xɔn.

16 A i tan fan bama neη tɔrɔni,
 a yi dɔxɔde rafulunxin fi i ma,
 a yi i ya tabanla rafe donse fajine ra.”

17 “Koni iki,
 kitin naxan nagidixi fe ηaxi rabane xili ma,
 na bata i sɔtɔ,
 Ala to a kiti kendeη sa i xili ma,
 a yi i yalagi.

18 Nayi, xɔlɔn nama i radin
 i yi fe kobin liga,
 i nama xεε Ala fɔxɔ ra
 bayo na saren gbo.

19 I ya nafunle i be tɔrɔni ba?
 Hali i seηbe gbeen mi nɔe i maliye iki.

20 A x̄oli nama i suxu k̄oεεn xa so,
alogo i xa muxune ba e konne yi.

21 A liga i yeren ma!

I nama fa ha k̄en liga s̄on̄on,
i bata yi gbalon s̄ot̄o na fe ra.

22 I xa a kolon
a Alaa binyen gbo a s̄enb̄eni.
Nde n̄oε xaranna tiyε alo a tan?

23 Nde kiraan yitaxi a ra?

Nde n̄oε a fa l̄e, a naxa,
‘I bata tinxintareyaan liga?’ ”

24 “I nama j̄inan Alaa wanle ma t̄ox̄on ma,
muxune birin naxanye fe falama e b̄etine yi,

25 adamadiine birin n̄oε naxanye toε,
e yi e mato wulani.

26 Ala gbo yati,
en mi a gboon danna kolon,
a siimayaan dan mi na.

27 A na igen nate wuyenni kore,
a yi na findi tulen na m̄enni.

28 Na tulen yi keli kundane yi,
a godo adamadiine ma.

29 Nde n̄oε kundaan nafala kiin kolon̄j̄e,
e nun galanna godon kii naxan yi keli kore?

30 A mato, a kuyen j̄in mas̄ox̄onna raminima a
rabilinni,

a f̄ox̄o igen nafema
han dimin yi so a tilinna ma.

31 A yamaan makitima na tulen nan x̄on,
a donse gbegbe fi e ma.

32 A galanna tongoma a yii firinne nan na,
a yi a ragodo a na wa d̄enaxan x̄on.

33 A kuye sarinna a fa feen nan mayitama,
hali xuruseene a fa feen kolon.”

37

1 “Nanara, n bəne xuruxurunma,
a keli a sadeni.

2 Ɛ tuli mati,

ε tuli mati kuye sarinna ra
naxan findixi Ala xuiin na,
a sənxə xuiin naxan minima a de.

3 Ala a galanna ragodoma keli kore,
a yi a ragodo dunuŋa birin xun xən.

4 Na xanbi ra, a sənxə,
a yi a xui gbeen namini

alo kuye sarinna,
a mi fa galanni tima
a na a xui ramini.

5 A kabanako feene rabama a sənxə xuiin xən,
en mi nəe naxanye famuŋe.”

6 “Ala yi balabalan keene yamari,
a naxa, ‘Ɛ godo bəxəni,’

a yi tulen nagodo, tule gbeen yati.

7 A yi muxune wanle ratima na kii nin
alogo ne birin xa a wanla kolon.

8 Hali burunna subene soma nen faranne kui,
e lu e yinle ra.

9 Kala ti foyen yi keli sogeteden yiifanna ma,
xunbenla yi keli kəmen fəxəni.

10 Ala niiraxinla nan ige xundin naminima,
igen xunmaan yi xədxə alo wurena.

11 A yi kundane rafe tule igen na,
e nun kuye ŋin masəxənna,
a yi e raxuya ayi yiren birin yi.

12 A tan nan e rasigama
alo a ragidixi kii naxan yi
alogo e xa a yamarin birin nakamali,
dununa birin yi.

13 Nayi, Ala a waxanna nan ligama baxan fari,
a yi muxune ratoran
hanma a yi hinan e ra.”

14 “Yuba, i tuli mati ito ra.
Ti, i mapaxan Alaa kabanako feene ma!

15 I a kolon ba
Ala e yamarima kii naxan yi?
I a kolon ba
a galanna ragodoma kii naxan yi kundani?

16 I a kolon ba
e singanxi kii naxan yi foyeni?
Kabanako feni itoe findixi fekolon kamalixina
wanla nan na.

17 Koni i tan,
i luma kuye wolonxini i ya dugine yi,
foyen nema baxan ganje waxatin naxan yi.

18 I nae Ala maliye kuyen dadeni ba
naxan xadaxo alo wure kikena?

19 Yuba, a yita nxu ra
nxu nae naxan fale Ala xa.
Sese mi makenenxi nxu xa,
nxu dimin nin.

20 N mi waxi n xa falan ti Ala xa.
Muxu mundun waxi Ala xa a raxori?

21 Muxu yo mi nae a yeen tiye sogen na,
a na te kore,
foyen na kundaan ba a yee ma.

22 Na ki kedenni,
Alaa kenenna fama
sa keli sogeteden kamen faxoni

naxan luxi alo xεmana,
nɔrɔn gbeen yi Ala rabilin.

²³ Ala Sɛnbε Kanna nan a ra,
en mi nɔε en masoε naxan na,
a sɛnbɛn gbo, a kiti kɛndɛne gbo,
a mi muxu tinxinxine ɲaxankatama.

²⁴ Nanara, muxune gaxuma a yεε ra,
koni a tan yεtεen mi na muxune yatεxi
naxanye e yεtε yatεxi xaxilimane ra.”

38

Alaa yabin Yuba xa

¹ Nayi, Alatala yi Yuba yabi wuluwulu gbeeni, a
naxa,

² “Nde i tan na
naxan n ma fe ragidixine yidimima
a xaxilitareya falane xɔn?

³ Keli, i yitɔn alo xεmε wεkilɛxina,
n xa i maxɔdin, i yi n yabi.”

⁴ “I yi minɛn yi
n to yi bɔxɔn bɛtɛn sama?
A yɛba n xa, xa i ɲɔndin kolon.

⁵ Nde dunuɲa danne sa,
i na kolon ba?
Nde lutini bandun a yi a maliga?

⁶ Bɔxɔ xɔnna bɛtɛn saxi ɲanse fari?
Nde a tongon gɛmɛn dɔxi,

⁷ xɔtɔn ma sarene to yi bɛtine bama,
Alaa malekane to yi gbelegbelema sɛwani?”

⁸ “Nde fɔxɔ igen balanxi
alogo a xa a raxara a dɔxɔdeni,
a to yi minima a dadeni?”

9 N yi kundaan findi a dugin na,
n yi kunda fɔrɛn findi a mafilin dugin na,

10 n nan n ma sariyan sa a ma,
n yi a danne sa,

n to yi dɛɛne nun balan seene sama a ma.

11 N yi a fala fɔxɔ igen xa, n naxa,
‘I fama nɛn han be, i nama dangu be ra.
I mɔrɔn gbeene danma be nin yati.’ ”*

12 “I bata yamarin fi xɔtɔnna ma
i ya siimayani ba,
hali sanja ma keden pe?

I bata a miniden yita subaxan na ba,

13 alogo a xa bɔxɔn suxu a danne ma,
a yi a yimaxa, a yi jaxudene kedi?

14 Sogen na te, a yi bɔxɔni yalan,
a yigbɛ alo yii fɔxɔn bɛndɛni,
a kɛnɛnna yi so dunuɗa xun na
alo dugina.

15 Koni, jaxudene kumama nɛn e waxatin na,
e sɛnbɛn yi kala.”

16 “I bata siga ba
han fɔxɔ igen xunna?

I bata i masiga ti fɔxɔ igen tilinna ma?

17 Laxira so dɛɛne yita nɛn i ra ba?
I sayaan so dɛɛne to nɛn ba?”

18 “I bɔxɔna gboon yatɛn kolon ba?

A fala n xa,
xa i na feene birin kolon.

* **38:11:** Igen mɔrɔnne: alo foyen na so igeni.

19 I keɛnna dɔxɔden kolon?
I a kolon dimin konna denaxan yi?

20 I nɔɛ e bɛ e yirene yi?
I e konna kiraan bayen kolon?

21 I lan i yi a kolon,
to mi i tan naxan da.”

22 “I bata siga
han ige xundin namaran denaxan yi ba?
I bata balabalan keɛne ramaradene to ba?

23 N ne dɔxi gbalon waxatine nan yeɛ ra,
e nun sɔnxɔ nun yenge lɔxɔne.

24 I a kolon ba
keɛnna minin kiraan naxan xɔn?
I a kolon ba
sogetede foyen kelima denaxan yi?”

25 “Nde kiraan nabaxi tule igen xa?
Nde kiraan yitaxi kuye sarinna ra?

26 Nde tulen nafama bɔxɔn fari
muxu yo mi denaxan yi,
e nun tonbonni
muxe mi dɔxi denaxan yi?

27 Nde igen nafama yire xarene ma,
alogo seɛɛn xa sabati?”

28 “Tulen fafe na ba?
Nde xiila barixi?

29 Ige xundina nga na ba?
Nde xunbenla barixi?

30 Igen xɔdɔxɔma alo gemena,
ige xundin yi sa fufaan xun ma.”

31 “Nde nɔɛ sare kuru Dii Temɛ Soloferene
yɔlɔnxɔnna tugunɛ?”

I tan nɔɛ sare kuru Donsona lutin fulunɲɛ ba?†

³² I nɔɛ sare kurune raminɛ e waxatini ba,
i yi sare kuru Kanko Gbeen nun a diine rasiga ti?

³³ I a kolon ba
yanban seene koreni sigama sariyan naxanye
ma?

I tan nan yanban seene sɛnbɛn nawalima bɔxɔn
ma ba?”

³⁴ “I xuiin tɛ han kundane ma kore xɔnna ma ba,
i yi e yamari a tulen xa fa i ma?

³⁵ I tan nan kuye sarinne rasigama ba,
e yi a fala i xa,

e naxa, ‘Nxu tan ni i ra?’

³⁶ Nde fekolonna saxi muxun bɔɲɛni?
Nde xaxilimayaan fixi a ma?

³⁷ Nde nɔɛ kundaan yatɛ a xaxilimayaan xɔn?
Nde nɔɛ ige sa seene xun sinɲɛ kore,

³⁸ gbangbanna yi findi boron na,
bɔxɔn kobelene yi dɔxɔ e bode ra?”

Ala nan subene birin kannara

³⁹ “I tan nan donseen soma yata gilɛn yii ba?
I tan nan kamɛn bama yata sɛnbɛmane ma ba,

⁴⁰ e nɛma sa e yinla kui,
hanma e nɛma luxunxi subene yɛɛ ra?

⁴¹ Nde donseen soma xaxaan yii,
a diine na e xuini te Ala ma,
a na siga na xun xɔn donse fendeni?”

39

¹ “I a kolon ba

† **38:31:** Mɛn kaane yi sare kurune yatɛxi nɛn alo se sawurane, e
yi na sare kurune xili sa na seene xun ma.

bolen diin xalima waxatin naxan yi?
 I xenle toma ba, e nɛma diin xalɛ?
 2 I e kuiin maxali waxatin yatɛma ba?
 I e dii xali waxatin kolon ba,
 3 e na e felen e dii xalin tɔrɔni,
 e yi e diin xali?
 4 E diine sɛnbɛn sɔtɔma,
 e gbo xunnabani.
 Na xanbi ra, e keli e ngane fɛma,
 e mi fa fama sɔnɔn.”

5 “Nde burunna sofanla xunnabaxi?
 Nde a fulunxi?
 6 N bata tonbonna findi a dɔxɔden na,
 fɔxɔ bɔxɔn yi findi a konna ra.
 7 A na sɔnxɔ sɔnxɔ xuiin mɛ taane yi,
 a gele,
 a mi soo ragiin xuiin mɛ mumɛ!
 8 A sigama a dɛgɛdeni geyane nan fari,
 dɛnaxan xinde, a yi mɛn fen.”

9 “Burunna ɲingen tinɲɛ findɛ i ya walikɛɛn na ba?
 A xiyɛ i ya xuruseene balon sa seen dɛxɔn ba?
 10 I nɔɛ a xidɛ
 alogo a xa i ya xɛɛn bi ba?
 A xɛɛ rabɔnbɔ seen bandunɲɛ i fɔxɔ ra mɛrɛmɛrɛne
 yi ba?
 11 I yigin sɛ a yi ba,
 bayo a sɛnbɛn gbo?
 I ya wali xɔdɛxɛne luyɛ a ma ba?
 12 I yengi sɛ a ma ba?
 A fɛ i ya se xabaxine ra i xa,
 a fa e sa i ya lonna ma?
 13 Dangaranfulene gabutɛne yitema sɛwani,

koni e mi nɔɛ tunganɲɛ
alo xɔliin bodene.

¹⁴ A xelɛne luma biraxi bɔxɔn nan ma,
a yi e lu burunburun wolonni.

¹⁵ A mi mirixi a ma
fa fala e nɔɛ yibɔɛ nɛn,
a burunna subena nde tiyɛ e yi nɛn.

¹⁶ A ɲaxu a diine ra
alo a tan xa mi e xalixi,
a mi gaxuma
fa fala a bata tɔrɔ fuuni e xalideni.

¹⁷ Ala bata a kuma fe kolonna ra,
a mi xaxili fixi a ma.

¹⁸ Koni, a na keli a gideni,
a gelema nɛn soon nun soo ragiin ma.”

¹⁹ “I tan nan senben fima soon ma ba?
I tan nan a kɔɛ ma xabene saxi ba?

²⁰ I nɔɛ a ratunganɲɛ alo suɲɛna?
A gbelegbele xuiin magaxun nan tima.

²¹ A bɔxɔni sɔxɔnma a torone ra lanbanni,
a sɛwaxi a fangan na,
a sigama ganla yɛɛ ra yɛngɛni.

²² Gaxun bɔtɛ mi a xa,
a mi kuisanna kolon,
a mi xɛtɛma a xanbi ra silanfanna yɛɛ ra.

²³ Xalimakuli sa seen nun tanban gbeen nun a
xurin naxan xidixi a fari,
ne xuiin minima a nɛma a giyɛ.

²⁴ A kunfaxin tunganma, a siga.
Xɔtaan na fe,
a mi fa nɔɛ tiyɛ yɛngɛni.

²⁵ Xɔta xuiin na mini,
a gbelegbele sɛwani,

a yengen xirin mema
hali a nema sa wulani,
e nun kuntigine gbelegbele xuiin nun yenge so
xuina.”

26 “Segen tuganma i ya xaxilimayaan nan xon ba,
a yi a gabutene yibandun sogeteden yiifanna
binni?

27 Singbinna tuganma i ya yamarin nan bun ba,
a yi a teen sa geya matexine fari?

28 A yigiyaxi geme yirene nin,
a yire makantanxine nin geyane xuntagi.

29 A a donseen fenma menna nin
a nema dxi,
a yi sa a to yire makuyeni.

30 Binbine denaxan yi, a menna nin,
a diine baloma wunla nan na.”

40

1 Alatala mon yi a fala Yuba xa, a naxa,

2 “I tan naxan Ala Senbe Kanna yalagima,
i mon luyε a matandε?
I tan naxan Ala mafalama,
i nεε a yabε?”

Yuba yi Ala yabi

3 Yuba yi Alatala yabi, a naxa,

4 “Sese mi n tan na.
N nεε i yabε nanse ra?
Fo n na n yiin sa n de ra,
n yi n dundu.

5 N bata falan ti,
n mi fa yabi tima.
N bata a radangu ayi,
n mi fa sese falama.”

Alaa yabina

⁶ Alatala yi Yuba yabi wuluwulu gbeeni, a naxa,
⁷ “Keli, i yitɔn alo xεmε wεkilεxina,
 n xa i maxɔdin, i yi n yabi.

⁸ I waxi a fala feen nin ba
 fa fala a n mi kiti kɛndɛn sama?
 I waxi n yalagi feen nin ba,
 i yi yoon fi i yεtε ma?

⁹ I sɛnbɛn gbo alo Ala ba?
 I xuiin findε kuye sarinna ra ba
 alo Ala gbeena?”

¹⁰ “I yεtε maxidi binyen nun gboon na,
 i yi i maxidi nɔrɔn nun xunnayerenna ra.

¹¹ I ya xɔlɔn nasiga muxune ma,
 i wasodene birin nagodo sanɲa yi kedenni.

¹² I wasodene birin nagodo sanɲa yi kedenni yati,
 i ɲaxudene birin halagi
 e dɛnaxanye yi,

¹³ i yi ne birin maluxun,
 i yi e balan gaburun kui.

¹⁴ Nayi, xa i yi na liga nun,
 n tan yεtɛɛn yi i matɔxɔma nɛn,
 bayo i yεtε sɛnbɛn yi i rakisima nɛn.”

¹⁵ “Malinna mato, sube magaxuxina.

N tan nan a daxi
 alo n ni i daxi kii naxan yi.
 A sɛxɛn donma alo ɲingena.

¹⁶ A sɛnbɛna a tagin nin.

A sɛnbɛna a fudi ma fasane nin.

¹⁷ A xunla xɔdɔxɔ alo sumanna,
 a danba subene fasane yibalanxi ken!

18 A xɔnne fan luxi alo sulana,
a ɲɛnsɛn xɔnne luxi alo wurena.”

19 “A findixi Alaa dalise fisamantenna nan na.
N tan, a da mangan nan keden nɔɔn sɔtɔma a ma
silanfanna ra.

20 A balon sɔtɔma geyane fari,
burunna subene birin dɛnaxan yi.

21 A sama wudine nan bun,
a yi a luxun dara yi gbalane bun,

22 a matabuma wudine nininna nan na,
wudin naxanye xuden dɛ,
ne yi a rabilin.

23 Xa igen gbo ayi, a mi gaxuma,
hali Yurudɛn baa igen fa han a dɛ,
a luma nɛn xaxili sani.

24 Xa a yɛɛne rabixi,
nde nɔɛ a suxɛ?
Nde nɔɛ a suxɛ,
a wuren bira a ɲɔɛni?

Ige yi sube ɲaxina

25 I ige yi sube ɲaxin suxɛ kɔnna ra ba?
I a suxɛ a lɛnna ma ba i ya lutin na?

26 I gbalan sɔtɛ a ɲɔɛn kui ba,
i yi a gbɛgbɛn sɔxɔn wuren na?

27 I mirixi a ma
a kankanɲɛ i mafanna ma ba,
a fala fajine ti i xa?

28 A layirin xidɛ ɛ tagi ba,
a findɛ i ya konyin na habadan?

29 I sabaan soɛ a ra ba alo xɔlina?
I lutin xidɛ a sanna ra ba,
i yi a so i ya dii tɛmɛne yii?

30 Yεεε suxune a matiyε lɔxɔni ba,
e a yitaxunɲε yulane ra?

31 I nɔε a kidin kalε xalimakunle ra ba?
I nɔε a xunna sɔxɔɲε kulundene ra ba?

32 Nayi, hali i yiin din a ra a yεngε xinla ma
sanɲa ma keden pe,
i mi fa na ɲɔxɔn ligama sɔnɔn.”

41

1 “Muxun naxan waxi a xa a nɔ,
na a yεtε nan madaxuma.

Muxu yo na a to tun,
na birama nεn a xanbiramaan na.

2 Muxu yo mi suse yεngεn bagε a ma,
nayi nde suse tiyε n yεtagi?

3 Nde a doli n ma,
alogo n xa a fi?

N tan nan gbee dunuɲa seene birin na!”

4 “N mɔn xa falan ti ige yi sube ɲaxin salen seene
ma,

e nun a sεnbε magaxuxin nun a fati faɲina.

5 Nde nɔε a kidin bε a ma?

Nde nɔε a xanle sɔxɔɲε
naxanye xɔdɔxɔ alo wurena?

6 Nde nɔε a gbεgbεni biyε?

Muxune gaxuma a ɲinne nan yεε ra.

7 A xali xɔdεxεne safa wuyaxi nan a fari,
e dɔxi e bode ra a fari
alo yε masansan wure lefane.

8 E saxi e bode fari,
hali foyen mi nɔε dangue.

9 E tugunxi e bode ra,
e bode suxi,

e mi nɔɛ bɛ e bode ra.”

10 “Ige yi sube ɲaxin na tison,
kɛnɛnna yi mini,
a yɛɛne luxi alo subaxana.

11 Tɛɛ dɛgɛn minima a dɛ,
tɛɛ wolonne tunganma.

12 A ɲɔɛ tutin tema,
alo tunde wolonna,
alo sɛxɛ tutina.

13 A ɲɔɛ foyen ticine radɛgɛma,
tɛɛ dɛgɛn yi mini a dɛ.

14 Sɛnbɛna a kɔɛɛn nin,
gaxun nan sigama a yɛɛ ra.

15 A fati kidin ɲixiriɲixirine wuya,
e bata xɔdɔxɔ ayi a ma,
sese mi bama a ma.

16 A bɔɲɛn xɔdɔxɔ alo gɛmɛna,
a xɔdɔxɔ alo se kunba gɛmɛna.”

17 “A na keli, alane yi gaxu,
e yigitɛgɛxin yi xɛtɛ.

18 Silanfanna mi sese ligama a ra,
hanma tanba xurin nun dɛgɛmaan nun tanba
gbeena.

19 Wuren luxi nɛn a tan xa
alo sɛxɛna,
sulana alo wudi kunxina.

20 A mi a gima xalimakunla yɛɛ ra,
lantɛn gɛmɛne findixi se dagin nan na a tan xa.

21 Gbelemɛn luxi nɛn a tan xa
alo sɛxɛna,
a gelen tanban woli xuiin ma nɛn.

22 A kui kidin luxi nɛn

alo gεmε ralemunxine,
alo xεε rabɔnbɔ seen naxan bubuma boroni.”

²³ “A na sin fɔxɔ igen tilinna ma,
igen yi a ramini alo a tεen nan ma.
A fɔxɔ igeni maxama nεn
alo seri igen tεen ma.

²⁴ A funfuni yalanxin nan luma a xanbi ra igeni,
a lu alo fonna xun sεxεn na mini fufaan fari.

²⁵ A kannna mi muxu yo ra bɔxɔ xɔnna fari.
Dali seen na a ra naxan mi gaxuma.

²⁶ A yaxu senbεma yo na keli,
a yεen yoma na kannna ma nεn,
bayo a tan nan sube xajεne birin ma mangan na.”

42

Yubaa yabi dɔnxεna

¹ Yuba yi Alatala yabi, a naxa,
² “N na a kolon a i nɔε feen birin na,
i nɔε i waxɔn feene birin nakamale.
³ I yi n maxɔdin, i naxa,
‘Nde i tan na,
naxan n ma fe ragidixine yidimima
a xaxilitareya falane xɔn?’
Awa, n yi feene falama nεn,
n mi yi naxanye famuma a fajin na.
⁴ I yi a fala n xa, i naxa,
‘I tuli mati, a lu n xa falan ti,
n xa i maxɔdin, i yi n yabi.’
⁵ Awa, n bata yi i ya fe mε,
iki n yεen bata i to.
⁶ Nanara, n nan n yeτε yalagima,
n dɔxɔ burunburunna nun xubeni nimisani.”

Yubaa taruxun naʒanna

⁷ Alatala yelin xanbini falane tiye Yuba xa, Alatala yi a fala Elifasi, Teman kaan xa, a naxa, “N ma xəlɔn bata keli i xili ma ε nun i lanfa firinne, amasətɔ ε mi n ma fe falaxi tinxinni alo n ma walikεεn Yubaa ligaxi kii naxan yi. ⁸ Iki, ε tura solofere nun konton solofere tongo, ε siga n ma walikεεn Yuba fεma, ε yi saraxa gan daxin ba ε yetε xa. N ma walikεεn Yuba n solonama nεn ε xa, n yi a maxandi xuiin nasuxu, n mi ε suxu ε xaxilitareyani. E mi n ma fe falaxi tinxinni, alo n ma walikεεn Yubaa ligaxi kii naxan yi.” ⁹ Teman kaana Elifasi nun Suxa kaan Bilidada nun Nama kaan Sofara yi siga, e yi a liga alo Alatala a fala kii naxan yi, Alatala yi Yubaa maxandi xuiin nasuxu.

¹⁰ Yuba yelin maxandin tiye a lanfane xa waxatin naxan yi, Alatala mɔn yi a raxεε a kii fonni. Seen naxanye yi Yuba yii nun, Ala yi ne dɔxɔde firin so a yii. ¹¹ Yuba tada xεmεmane nun a magilene birin yi fa a xɔntɔn e nun muxun naxanye birin yi a kolon, e yi sεwa banden don a xɔn a konni, e yi kininkinin falane ti a xa, e yi a masabari lan gbalon ma Alatala naxan birin saxi a fari. E birin yi a ki gbetin nun xεma yiisolirasone yi. ¹² Alatala mɔn yi barakan sa Yuba siimaya dɔnxeni dangu a fɔlɔn na, a yi yεxεε wuli fu nun naanin sətɔ, ɲɔgɔmε wuli fu nun sennin, ɲinge wuli keden, e nun sofali wuli keden. ¹³ A mɔn yi dii xεmε solofere sətɔ e nun dii tεmε saxan. ¹⁴ A yi a singen xili sa Yemima, a firindena Kesiya, a saxandena Keren-Hapuku. ¹⁵ ɲaxalan tofaɲin mi yi toε yamanani alo Yubaa dii tεmεne. E fafe Yuba yi kεεn so e birin yii alo e tada xεmεmane. ¹⁶ Na

xanbi ra, Yubaa siimayaan yi siga han ꞑεε kεmε
ꞑεε tonge naanin, a yi a yixεtεne to han a dɔxɔde
naanindena. ¹⁷Na xanbi ra, Yuba yi faxa foriyani,
a wasaxina a siimayaan na.

Kisin Kiraan Kitabuna

**The Holy Bible in the Yalunka language of Guinea.
La Sainte Bible en langue Yalunka avec le titre: «Kisin
Kiraan Kitabuna» Publié par Traducteurs Pionniers
de la Bible en collaboration avec la mission MCA à la
Préfecture de Faranah, République de Guinée 2012
Copyright du text: © 2012—Traducteurs Pionniers de
la Bible. Cette création est mise à disposition selon le
Contrat Paternité-Pas d'Utilisation Commerciale-Pas
de Modification 3.0 Unported disponible en ligne
<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/> ou
par courrier postal à Creative Commons, 171 Second
Street, Suite 300, San Francisco, California 94105, USA.**
copyright © 2012 Pioneer Bible Translators

Language: Yalunka

Translation by: Pioneer Bible Translators

..

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022

47153269-13a8-5fdd-8537-530b29da9f78